

**HERREDSVANG
BOLIGSOCIAL HELHEDSPLAN 2014-2017**

Indholdsfortegnelse

1. Forord.....	3
2. Resumé.....	4
3. Baggrund	6
3.1. Kort om Herredsvang.....	6
3.2. Beboerne i Herredsvang	6
3.3. Boligsociale udfordringer.....	8
3.4. Tryghed og trivsel i Herredsvang	10
4. Vision og mål	12
4.1. Vision	12
4.2. Målhierarki for den boligsociale helhedsplan	13
5. Indsatserne.....	15
5.1. Indsatsområde 1: Børn, Unge og familie	18
5.1.1. Unge Café	20
5.1.2. UNGE4UNGE.....	22
5.1.3. Gademægling	24
5.1.4. Rollemodelteam	26
5.1.5. God Familiestart	28
5.2. Indsatsområde 2: Uddannelse, beskæftigelse og erhverv	31
5.2.1. Lektiehjælp	34
5.2.2. Lommepengeprojekt	35
5.2.3. Herredsvang Kursussted.....	37
5.2.4. Herredsvang Jobsted	39
5.3. Indsatsområde 3: Beboernetværk, inddragelse og demokrati.....	42
5.3.1. Områdeguiden	43
5.3.2. Herredsvangs mødesteder	45
5.4. Indsatsområde 4: Sundhed	48
5.4.1. Sundhedstjek	51
5.4.2. Sundhedsformidling for etniske minoritetsgrupper	53
6. Organisering og evaluering	56
6.1. Organisation.....	56
6.1.1. Projektorganisering	56
6.1.2. Organisering i Kulturhus Herredsvang	57
6.2. Evaluering	58
7. Overordnet tidsplan/milepælsplan.....	60

1. FORORD

Herredsvang er et lokalområde, der er udfordret på forskellige områder. Der er en høj arbejdsledighed og dermed mange lavindkomstfamilier, voksensundheden er lavere end det kommunale gennemsnit. Adskillige unge påbegynder ikke en uddannelse efter endt grundskole, og andelen af 24 årige unge, som ikke har en ungdomsuddannelse, er markant. Beboerne i Herredsvang er repræsenteret ved mere end 70 forskellige nationaliteter. For flere af disse beboere gælder, at de har vanskeligheder ved at blive inkluderet i lokalområdet, bl.a. på grund af sproglige og kulturelle barrierer.

Men når det så er sagt, er det tydeligt, at Herredsvang er inde i en positiv udvikling. Det gælder i forhold til fald i hærværksforhold, til færre unge, som bliver sigtet og ikke mindst i en fraflytningsprocent, som er faldet markant. Dette indikerer en stigende tilfredshed og tryghed blandt borgerne. Baggrunden for denne positive tendens er i høj grad et bredt og tillidsfuldt samarbejde med mange forskellige aktører og ikke mindst et stigende antal beboere, som involverer sig i fællesskabet og på forskellig vis bidrager til, at der bliver etableret flere positive aktiviteter.

Et godt fællesskab og mange aktiviteter er med til at øge trivslen. Et positivt naboskab og et solidt netværk styrker trygheden. Med denne helhedsplan i Herredsvang 2014-2017 giver vi således et bud på, hvordan vi mener, det boligsociale arbejde kan være med til at styrke denne positive udvikling.

Visionen for den boligsociale helhedsplan 2014-2017 er at bidrage til, at vi i fællesskab styrker tryghed og trivsel i Herredsvang, og aktiviteterne i denne helhedsplan har alle fokus på at understøtte denne vision.

For at realisere visionen vil vi fortsat bygge videre på det positive samarbejde, der er etableret på tværs af kommunale faggrænser og på tværs af lokalområdet. Vi vil skabe flere muligheder for, at beboerne bliver inddraget i de boligsociale aktiviteter, udvikler ejerskab og tager del i ansvaret for sit lokalområde.

Med Kulturhus Herredsvang som omdrejningspunkt og med den mangfoldighed af ressourcer og kompetencer, som Herredsvang rummer, er der skabt et positivt fundament for, at vi ved fælles hjælp kan løfte Herredsvang styrket igennem de næste år.

Anders Rønnebro, direktør i AAB og Susanne Bøgelund, boligsocial leder

2. RESUMÉ

Den boligsociale helhedsplan løber fra 1. januar 2014 til 31. december 2017 og har som vision at **i fællesskab styrker vi tryghed og trivsel i Herredsvang**. Aktiviteterne er baseret på at øge beboernes livsmuligheder, at reducere kriminalitet og skabe rummelige fællesskaber. Der lægges vægt på det brede helhedsorienterede og ligeværdige samarbejde. Inklusion og en anerkendende tilgang sammenholdt med kerneværdierne tolerance, fleksibilitet og engagement udgør fundamentet for den boligsociale helhedsplan, og kan genfindes i alle indsatsområder. Aktiviteterne i den boligsociale helhedsplan er funderet i et tæt samarbejde med flere kommunale og lokale aktører herunder en lang række frivillige aktører. Aktiviteterne kan ikke finde sted uden disse samarbejdspartnere.

Den boligsociale indsats er inddelt i fire forskellige indsatsområder og under hvert indsatsområde er de enkelte boligsociale aktiviteter beskrevet:

Børn, unge og familier				
Ungecafé	Unge4unge	Gademægling	Rollemodelteam	God Familiestart

Dette indsatsområde har fokus på at fastholde det etablerede og helhedsorienteret samarbejde blandt alle børne- og ungedarbejdere i Herredsvang på tværs af organisationer. En stor andel af børnene og de unge vokser op i socialt udsatte familier. Det betyder at mange børn og unge mangler trygge og faste rammer i hjemmet og har dermed en forhøjet risiko for udvikling af en negativ adfærd. Derfor er der i aktiviteterne lagt vægt på både det foregribende og det forebyggende arbejde. Ligesom der er fokus på, at både børnene og de unge og ikke mindst forældrene får mulighed for at tilegne sig redskaber som er medvirkende til at øge livsmulighederne.

Uddannelse, beskæftigelse og erhverv			
Lektiehjælp	Lommepengeprojekt	Herredsvang Kursussted	Herredsvang Jobsted

37 % af alle voksne beboere i Herredsvang står udenfor arbejdsmarkedet og konsekvenserne heraf er bl.a. at der bor mange lavindkomstfamilier i boligområdet, og at mange børn vokser op uden positive rollemodeller i forhold til uddannelses- og arbejdsmarkedsdeltagelse. Aktiviteterne i dette indsatsområde har derfor fokus på, at både børn, unge og voksne tilegner sig flere kompetencer, således mulighederne for at gennemføre en uddannelse og blive tilknyttet arbejdsmarkedet øges.

Beboernetværk, inddragelse og demokrati	
Områdeguiden	Mødesteder

I betragtning af, at Herredsvang er et relativt isoleret boligområde afsondret fra andre byområder, er der en forøget risiko for at borgere isoleres i eget boligområde. Hovedmålet med aktiviteterne i dette indsatsområde er derfor at styrke fællesskabet og skabe øget muligheder for, at alle beboere kan mødes på tværs af lokalområdet og mangfoldighederne. Derved kan nye netværk udvikles og ressourcerne i højere grad komme i spil. Sammenholdt med etablering af nye muligheder for borgerinddragelse og en styrket kommunikationsindsats, som understøtter inklusion og medborgerskab, vil det fremme naboskabet og dermed øge trygheden.

Sundhed	
Sundhedstjek	Etniske Sundhedsformidlere

Sundhedstilstanden har indflydelse både på arbejdslivet, på graden af overskud til opbyggelse af netværk og på udviklingen af forældrekompetencer. Fokus i denne indsats er derfor på at skabe sundhedsfremmende aktiviteter, som dels er medvirkende til at afhjælpe konkrete sundhedsmæssige udfordringer, dels understøtter etablering af indsatser af mere forebyggende karakter. Målet er at skabe lokale og tilgængelige muligheder for, at både børn, unge og voksne borgere bliver i stand til at tage hånd om egen sundhed og dermed sikres en højere grad af livsmuligheder.

Den boligsociale styregruppe drøfter status, opfølgning og fremdrift af helhedsplanens beskrevne indsatser, mål og visioner. Styregruppen består af aktører, der er primære interessenter i helhedsplanens indsatser. Det drejer sig om beboerrepræsentanter fra alle boligafdelinger i Herredsvang, kommunale aktører fra Familiecentret, klubleder samt boligsociale medarbejdere.

3. BAGGRUND

3.1. Kort om Herredsvang

Herredsvang er beliggende i det vestlige Aarhus ca. 5 km. fra centrum. Boligområdet, der primært er etagebyggeri opført i 1970'erne og starten af 1980'erne, består af 8 boligafdelinger fordelt på fire boligforeninger. Der bor i alt 3821 personer i områdets 1634 boliger¹. Herredsvang strækker sig over et relativt stort geografisk område, som imidlertid har en tendens til at lukke sig om sig selv. Dette gør Herredsvang til et isoleret boligområde ift. det øvrige bymiljø, hvilket forstærkes ved, at der i Herredsvang er meget lidt erhverv og at offentlige og kommunale tilbud/myndigheder er placeret uden for boligområdet. Denne lukkethed gør sig ikke blot gældende udadtil i forhold til det omkringliggende miljø, men også imellem de 8 boligafdelinger. En udfordring i området er således, at understøtte færdsel på tværs af boligafdelingerne såvel i de fysiske forhold som ift. opbygning af netværk og fællesskaber. For at understøtte opbygningen af et stærkt civilsamfund og samtidig bidrage til at give beboerne en øget forståelse for beboerdemokratiet, eksisterer der et særligt behov i Herredsvang for at arbejde med kommunikation og samarbejde på tværs af de mange afdelinger. Beboerinddragelsen og skabelsen af beboernetværk på tværs af afdelingerne er essentielt for at *konstruktionen* Herredsvang bevares som et fælles udgangspunkt for det boligsociale arbejde. Kulturhus Herredsvang er helt central ift. sammenhængskraften i området samtidig med, at det fysisk er stedet, hvor inddragelse sker, personer mødes og netværk skabes bl.a. i caféen, IT-Hjørnet, tekstilværkstedet, biblioteket mv.²

3.2. Beboerne i Herredsvang

Herredsvang er kendetegnet ved dels at huse mange børn og unge, og dels mange beboere med anden baggrund end dansk. Figur 1 viser aldersfordelingen på tre overordnede aldersgrupper. Figuren viser, at der er en væsentlig større andel børn og unge op til 17 år og en tilsvarende lavere gruppe af ældre beboere på 65 år eller ældre i Herredsvang end i Aarhus i alt. De mange børn og unge i boligområdet betyder, at området kan opleves som et sted med masser af liv på godt og ondt. Herredsvang er udfordret ved, at børn og unge ofte er overladt til sig selv, hvilket betyder at de fylder meget i gadebilledet. Grupper af drenge og unge mænd, der hænger ud i boligområdet uden opsyn med uroskabende adfærd eller hærværk og kriminalitet til følge, kan medvirke til, at gæster samt nogle beboere oplever det som utrygt at færdes i Herredsvang.

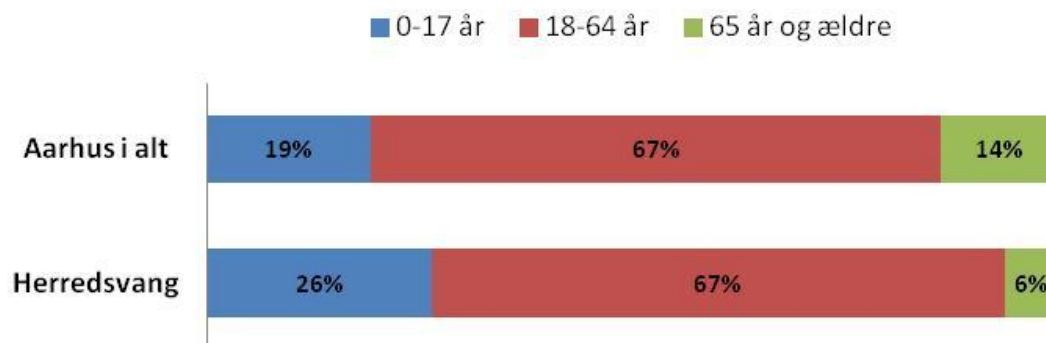
Det stiller store krav til lokalområdet ift. at kunne tilbyde og sikre, at børn og unge deltager i meningsfulde fritidsaktiviteter. Ses der bort fra den boligsociale indsats er der få lokale fritidsaktiviteter og faciliteter set ift. antallet af børn og unge (de 19 % udgør 1010 børn og unge). En anden væsentlig udfordring ift. børns og unges deltagelse i fritidsaktiviteter er den store andel af lavindkomstfamilier³, som har betydelige økonomiske udfordringer ved at finansiere fritidsaktiviteter.

¹ Opgørelse er foretaget ultimo juni 2013, hvilket ligeledes gør sig gældende for øvrige statistikker i dette afsnit medmindre andet er angivet. Data er udtrukket fra Aarhus Kommune og boligforeningers boligsociale monitoreringssystem (BoSocData).

² For en nærmere beskrivelse af Kulturhus Herredsvang henvises til hovedafsnit 5 "indsatserne".

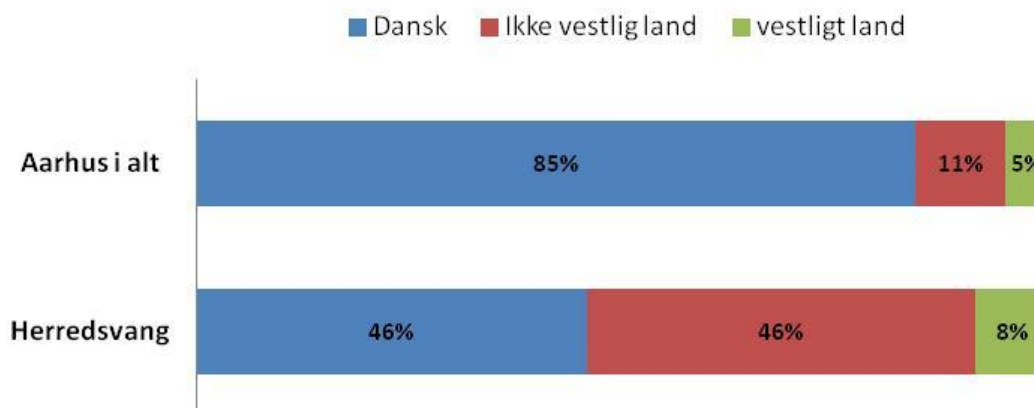
³ Operationaliseret ved andelen af børn som er tildelt en økonomisk friplads i daginstitution/SFO, som pr. ultimo juni 2013 er 28,2 %.

Figur 1: Aldersfordelingen blandt beboere pr. ultimo juni 2013

Behov for reelle tilgængelige muligheder for deltagelse i fritidsmuligheder i lokalområdet forstærkes af at skolegang for en stor andels vedkommende sker langt fra hjemmet, hvilket yderligere vanskeliggør deltagelse i fritidsaktiviteter. En af årsagerne hertil er den spredningsordning Aarhus Kommunen har indført ovenfor børn med ikke aldersvarende dansk, der betyder at børn i skolealderen er spredt ud på skoler over hele byen og oplever en fragmenteret dagligdag⁴. For de børn der er henvist til andre skoler på baggrund af sprogscreening kan det ligeledes vanskeliggøre skole-hjem samarbejdet, og gøre det vanskeligt for børnene at indgå i fritidsaktiviteter med kammerater. Yderligere er der en del forældre der aktivt vælger andre, private og kommunale skoler, hvilket gør, at skolen ikke kan fungere som den lokale sammenhængskraft, som det er tilfældet mange andre steder i kommunen. Den boligsociale børne- og unge indsats er derfor af væsentlig betydning ift. at samle de børn og unge op, som i en vis udstrækning er blevet tabt af normalsystemet.

Figur 2: Fordelingen på herkomstgrupper pr. ultimo juni 2013

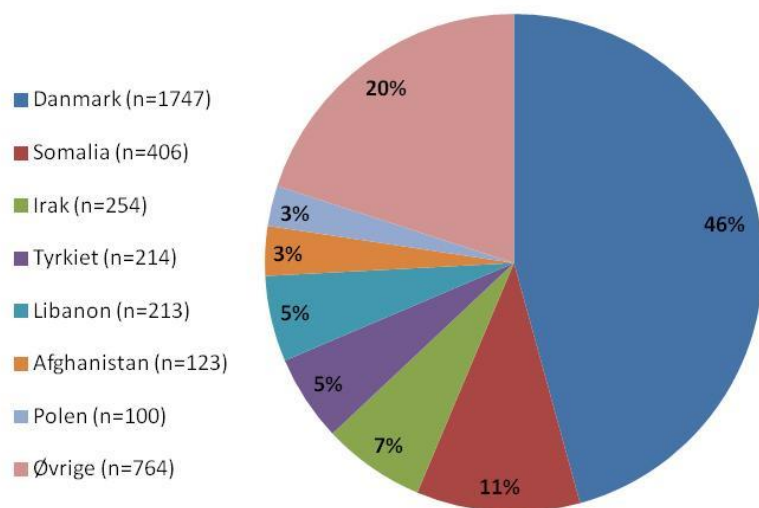

Figur 2 viser fordelingen af beboere på herkomstgrupperne dansk, ikke-vestligt land og vestligt land. Over halvdelen af beboerne (54 %) er af anden etnisk herkomst end dansk, mens det tilsvarende tal for Aarhus i alt kun er 16 %. Hele 70 lande er repræsenteret i Herredsvang. Nogle herkomstlande er dog mere repræsenteret

⁴ Spredningsordningen i Aarhus Kommunen er målrettet børn med andet modersmål end dansk, der på baggrund af en obligatorisk sprogtest ifm. indskrivning i folkeskolen, ikke vurderes til at have aldersvarende dansk. For disse børn suspenderes de normale regler om frit skolevalg. Hvis børnene hører til en distriktsskole med mere end 20 % tosprogede børn, skal de henvises til en anden modtagerskole i Aarhus. Kommunen sørger for skolebusser for yngste børn t.o.m. 5. klasse.

end andre i Herredsvang, hvilket fremgår af figur 3, som viser de herkomstlande, hvor antallet af beboere overstiger 100 personer. Somaliere er den næststørste herkomstgruppe efter danskerne, men som figuren illustrerer, er der også en betydelig andel irakere, tyrkere samt libanesere (palæstinensere) bosat i Herredsvang. Så mange nationaliteter samlet inden for et relativt mindre afgrænset område er både en styrke og en udfordring for et boligområde. Med de rette betingelser for udfoldelse, er det medvirkende til at give området et løft, hvor hinandens forskellige kulturelle baggrunde og kompetencer er en fantastisk ressource for området. Imidlertid opstår der samtidig mange udfordringer med fordomme, misforståelser og forskellige behov / modsatrettede behov. Kulturhuset spiller her en central rolle for at imødekomme og forhindre eventuelle konflikter samt at skabe fundamentet for aktiv medborgerskab og borgerinvolvering.

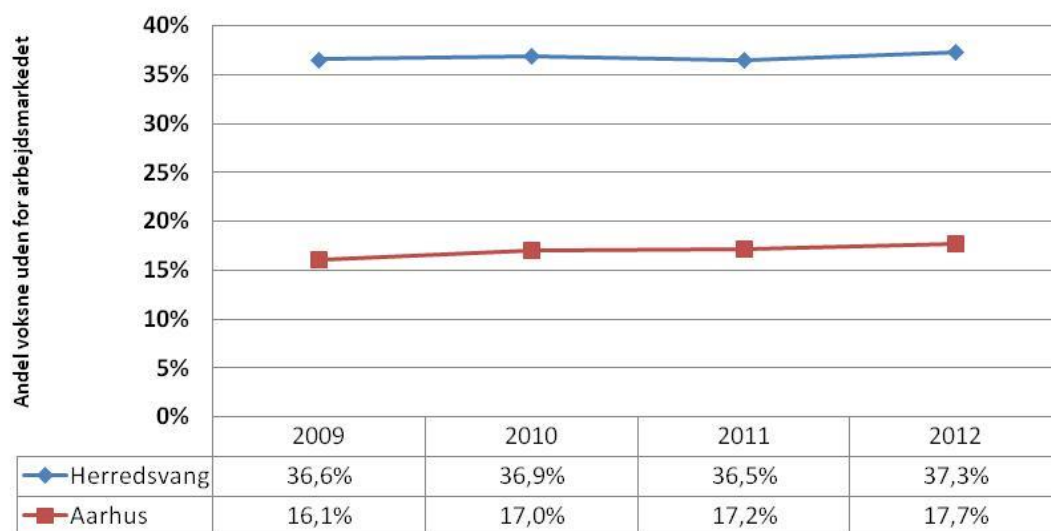
Figur 3: De største herkomstlande i Herredsvang pr. ultimo juni 2013

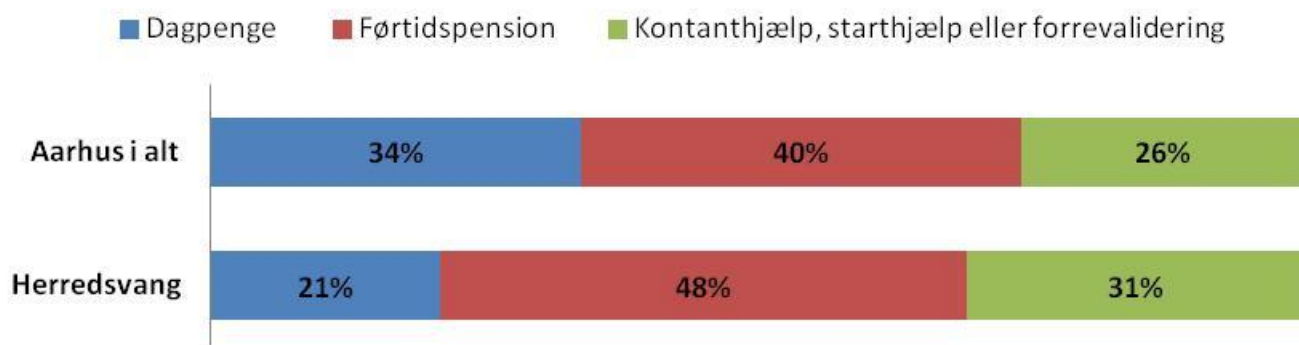
3.3. Boligsociale udfordringer

Tilknytningen til arbejdsmarkedet blandt beboerne i Herredsvang er lav, således står hele 37,0 % pr. ultimo juni 2013 uden for arbejdsmarkedet. Figur 4 viser, at andelen af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet har ligget relativt stabilt høj over de sidste 4 år og for hele perioden været mere end dobbelt så høj som for Aarhus i alt. Som tidligere nævnt har det betydning for beboernes indkomstniveau, hvor mange familier kan betragtes som lavindkomstfamilier. Ser vi nærmere på de beboere, som ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet er 31 % på kontanthjælp, starthjælp eller forrevalidering, hvilket er 7 % højere end for Aarhus i alt. Modsat er kun 21 % af de voksne uden for arbejdsmarkedet modtagere af dagpenge. Der skal gøres en ekstra indsats for at give disse beboere en (ny) chance på arbejdsmarkedet, og her rummer det boligsociale arbejde nogle særlige muligheder for at give beboerne nogle trygge rammer for opkvalificering, kompetenceudvikling og jobtræning, som på sigt kan føre til et ordinært job. For en stor gruppe af beboerne er et ordinært job imidlertid ikke målet, da næsten halvdelen af de voksne uden for arbejdsmarkedet er på førtidspension. Denne gruppe skal på anden vis understøttes f.eks. i frivilligt arbejde.

Figur 4: Udviklingen af andelen af voksne uden for arbejdsmarkedet

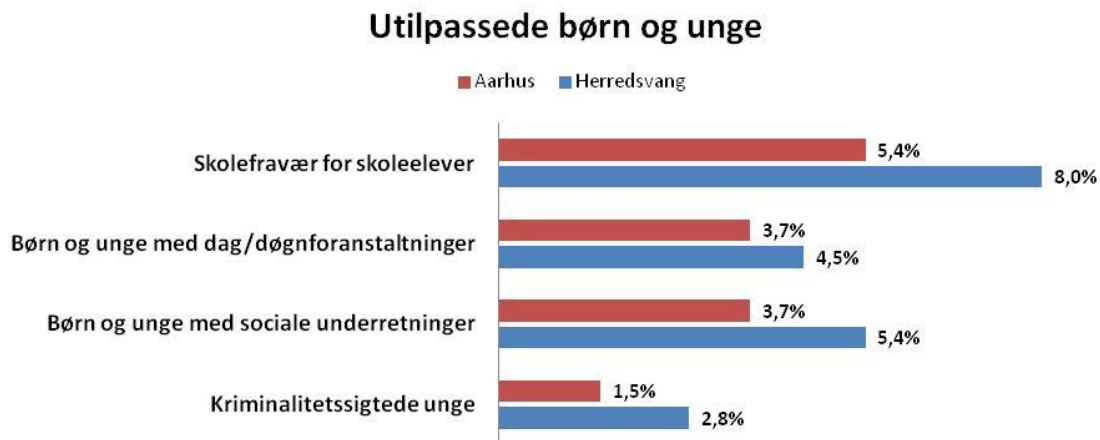
Figur 5: Voksne uden for arbejdsmarkedet fordelt på ydelsestyper pr. ultimo juni 2013

For alle voksne beboere i Herredsvang gør det sig gældende at 1/4 er modtagere af helbredsbetaget overførelsesindkomst. Mange af disse personer har psykiske lidelser som fx PTSD, hvilket gør dem til en særlig sårbar gruppe med en forhøjet risiko for at blive isoleret, da psykisk sygdom i flere kulturer er tabubelagt. Samtidig kan det få indflydelse på den sindslidendes familie, hvor særligt rollen som forældre for mange kan være svær at magte. For forældre som selv er vokset op i dysfunktionelle familier, kan der være stor mangel på brugbare erfaringer. Disse familier har brug for en særlig vejledning og støtte, som normalsystemet ikke har mulighed for at give dem, således at deres børn sikres en god opvækst.

Mange børn og unge i Herredsvange vokser således op i socialt belastede familier, hvor både de økonomiske og kulturelle ressourcer er knappe, og hvor den daglige kontakt med voksne er mangelfuld. Dette har indvirkning på deres hverdagsliv og fremtidige livsmuligheder. Figur 6 viser, at for fire parameter, som måler på trivlsen blandt børn og unge, er andelen højere eller væsentligt højere end for gennemsnittet for Aarhus.

Figur 6: Utilpassede børn og unge

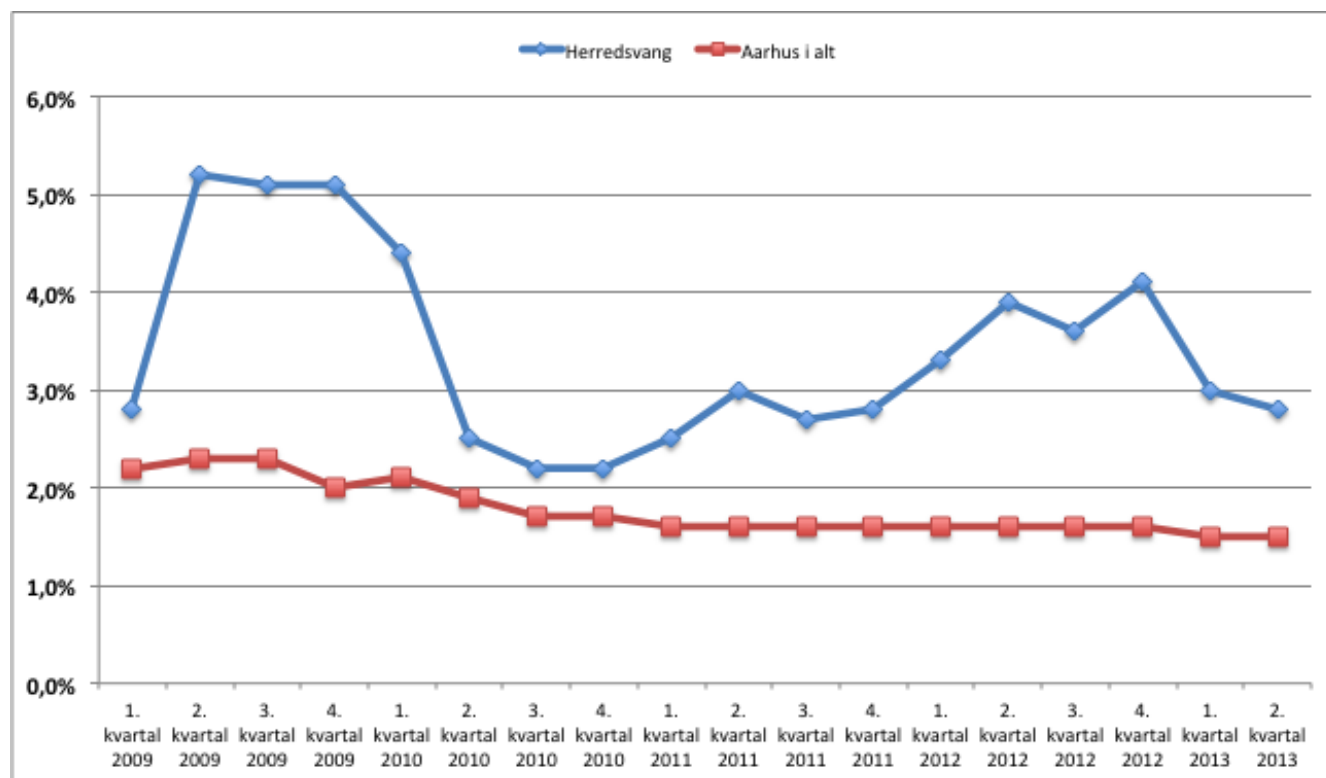

Med betydelige flere sociale underretninger og dag- og døgnavanstaltninger blandt børn og unge fra Herredsvang bekræftes behovet for at støtte op om forældrene, også for på langt sigt at reducere dette tal til det minimale. Det markante skolefravær blandt skoleelever fra Herredsvang er en anden væsentlig udfordring, som blandt andet forstærkes ved, at 24,3 % af unge fra Herredsvang ikke er i gang med en ungdomsuddannelse 15 måneder efter endt grundskoleforløb, hvilket er ca. dobbelt så mange som andelen for Aarhus i alt. Der er et behov for, at det boligsociale arbejde i Herredsvang støtter op om børns og unges skolegang, således at skolefraværet reduceres, og flere unge vælger at påbegynde en ungdomsuddannelse. Dette har også et kriminalpræventivt sigte, da beskæftigelse og uddannelse påviseligt er kriminalitetsforebyggende. Af samme årsag er der også behov for, at unge fra Herredsvang får udskiftet den megen fritid på gaden med et fritidsjob, hvor de kan lære, hvad det vil sige at varetage et job og indordne sig sociale normer for god opførsel.

3.4. Tryghed og trivsel i Herredsvang

Herredsvang torv danner rammen om Kulturhuset, indkøbssteder, kirke og en lille moske, og hvor der i dag- og aftentimerne er en del færdsel af mange forskellige mennesker. Samtidig er torvet det helt centrale opholdssted for grupperinger af unge. Det kan være med til at skabe utryghed, holde beboere væk fra stedet i aften- og nattetimerne, samt skabe uro i eftermiddagstimerne. Selvom andelen af kriminalitetssigtede børn og som vist i figur 6 næsten er det dobbelte af andelen for Aarhus i alt, så viser figur 7, at der har været en positiv udvikling siden 2. Kvartal 2009, hvor andelen var oppe og ramme 5,1 %. Udviklingen af kriminalitetssigtede unge fluktuere imidlertid meget op og ned, og der er derfor fortsat et stort behov for en omfattende børn og unge indsats med særlig fokus på kriminalitetsforebyggende indsatser. I boligsociale regi foreligge nogle andre muligheder for at arbejde med relationsdannelse til de unge end hvad der er muligt inden for kommunale tilbud. Det gælder også brugen af rollemodeller som kan bidrage til at udvikle en positiv ungdomskultur uden kriminalitet, hvilket er væsentlig opgave for det boligsociale arbejde, da Herredsvang stadig er hæmmet af en arv efter lokal bande, som udgår en risikofaktor ift at udvikling af nye grupperinger med uhensigtsmæssig adfærd og dertilhørende utryghed for beboerne

Figur 7: Udvikling på andel af kriminalitetssigtede børn og unge

Fraflytningsprocenten er faldet markant, hvilket kan indikere at beboerne i højere grad trives og føle sig trygge ved at bo i Herredsvang. Et område hvor trivslen dog stadig lade meget tilbage er på sundhedsområdet, hvor mange borgere er motionsuvante, overvægtige eller diabetikere. Ved at fremme beboernes sundhedstilstand vil der samtidig åbne sig nye livsmuligheder for den enkelte.

4. VISION OG MÅL

I det følgende afsnit beskrives vores vision og mål med den boligsociale helhedsplan for 2014-2017.

Overordnet er vores vision *at i fællesskab styrker vi tryghed og trivsel i Herredsvang.*

For at nå vores vision og mål er der tre begreber, der er centrale og kendetegnende for det boligsociale arbejde i Herredsvang. Inklusion, anerkendelse og samarbejde.

Det er en forudsætning for aktiviteterne i helhedsplanen, at de tager afsæt i en anerkendende og inkluderende tilgang. Beboerne skal føle sig værdsat, kompetencerne skal have mulighed for at udfolde sig, således beboerne bliver motiveret til at indgå aktivt og ligeværdigt i fællesskabet. Denne tilgang er også fundamentet i alle samarbejdsrelationer. Udgangspunktet er, at vi kan meget alene og hver især, men vi kan meget mere i et ligeværdigt og positivt samarbejde, hvor aktører bidrager med de forskellige og unikke kompetencer, hver enkelt besidder. På denne måde bliver indsatser og aktiviteterne endnu mere kvalificerede.

4.1. Vision

Visionen for den boligsociale helhedsplan for Herredsvang har vi valgt at formulere således:

"I fællesskab styrker vi tryghed og trivsel"

Visionen lægger sig dermed op ad Aarhus kommunes vision for de udsatte boligområder⁵. Vi fortolker vores vision i tre mål for Herredsvang. Den boligsociale helhedsplan skal:

1. *Reducere kriminalitet:* Kriminaliteten i Herredsvang er faldende, og helhedsplanen skal medvirke til en yderligere reduktion af kriminaliteten. Dette skal henføres til både den kriminalitet, som bliver begået i boligområdet og til den kriminalitet, der bliver begået af beboere i Herredsvang. Ved at reducere kriminaliteten i Herredsvang vil boligområdet i højere grad opleves som et trygt sted at bo og færdes.

Vi måler effekten af, hvorvidt helhedsplanen har medvirket til, at kriminaliteten er blevet reduceret på følgende indikatorer fra BoSocData:

- Hærværk og indbrud/ indbrudsforsøg
- Kriminalitetssigtede unge
- Antal underretninger
- Andel af påbegyndt ungdomsuddannelse 15 mdr. efter endt grundskole
- (Antal af anmeldelser i Herredsvang)

⁵ At de udsatte boligområder udvikler sig til attraktive bydele med alsidig beboersammensætning og tryghed og trivsel for alle.

2. *Styrke rummelige og tolerante fællesskaber:* Alle i Herredsvang skal have en oplevelse af at føle sig inkluderet og værdsat. Det boligsociale arbejde vil skabe arenaer, hvor beboerne kan mødes om fælles interesser og aktiviteter på trods af og på tværs af forskellighederne.

Vi måler effekten af, hvorvidt helhedsplanen har medvirket til at skabe rummelige og tolerante fællesskaber for følgende indikatorer fra BoSocData:

- Andel af fraflyttede husstande

3. *Øge livsmuligheder for beboerne:* Dette mål har fokus på at styrke borgernes kompetenceudvikling, reducere skolefravær, samt øge tilknytning til uddannelse og arbejdsmarkedet. Endelig er målet at fremme beboernes sundhedstilstand.

Vi måler effekten af, hvorvidt helhedsplanen har medvirket til at øge livsmulighederne for beboerne på følgende indikatorer fra BoSocData:

- Voksne på helbredsbetaget overførselsindkomster
- Ungdomsuddannelse 15 mdr. efter grundskole
- Ungdomsuddannelse ved 24 år
- Andel af voksne udenfor arbejdsmarkedet
- Skolefravær

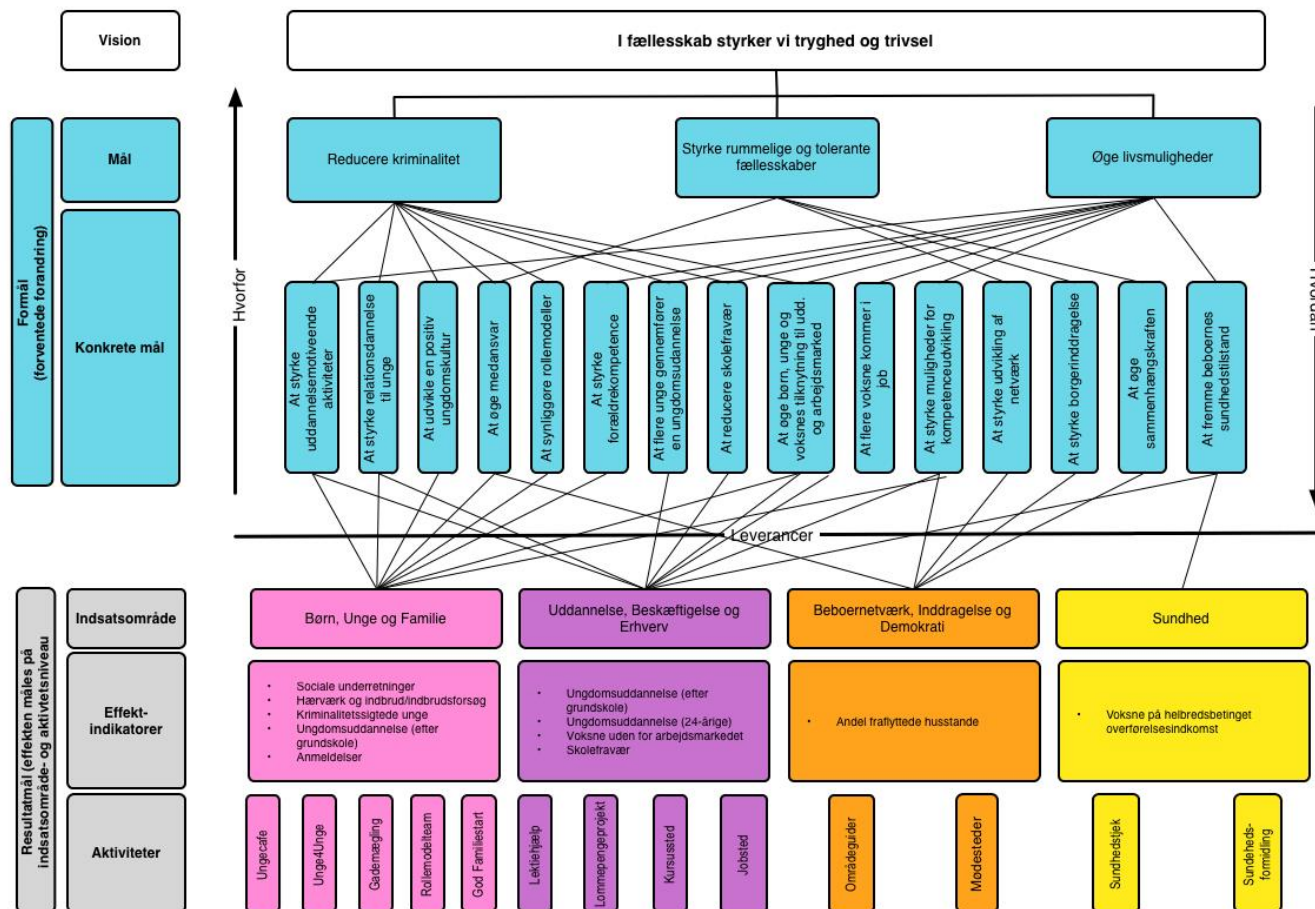
Vi foretager en effektevaluering af helhedsplanen for Herredsvang på baggrund af ovenstående indikatorer ved helhedsplanens udløb.

4.2. Målhierarki for den boligsociale helhedsplan

Figur 7 illustrerer målhierarkiet for den boligsociale helhedsplan for Herredsvang. Linjen "leverancer" deler figuren op i to dele. Over linjen er beskrevet formålet med helhedsplanen og under linjen er de faktiske aktiviteter/leverancer med dertilhørende resultatmål. Man bevæger sig ned ad i hierarkiet ved at spørge "hvordan?" og op ad i hierarkiet ved at spørge "hvorfor?". Målhierarkiet viser således sammenhængen og bevægelsen fra aktiviteter og indsatsområder og op til vision og vice versa.

På indsatsområdeniveau gennemføres effektmåling på baggrund af de udvalgte effektindikatorer, som peger hen imod opfyldelsen af de tre overordnede og indbyrdes forbundne mål for helhedsplanen (reducere kriminalitet, styrke rummelige og tolerante fællesskaber og øge livsmuligheder jf. forrige afsnit), mens der på aktivitetsniveau er udarbejdet målopfyldelsesskemaer med dertilhørende succeskriterier på leverancer, delleverancer og resultater (se afsnit 5. Indsatserne).

Figur 8: Målhierarki for den Boligsociale helhedsplan for 2014-2017

5. INDSATSERNE

For at imødekomme de problemstillinger, der er redegjort for i afsnit 3, samt realisere visionen for Herredsvang som beskrevet i afsnit 4, er følgende indsatsområder udpeget:

- Børn, unge og familie
- Uddannelse, beskæftigelse og erhverv
- Beboernetværk, inddragelse og demokrati
- Sundhed

Disse indsatser er både individuelt og indbyrdes rettet mod en eller flere af de udfordringer, der eksisterer i Herredsvang. Under hvert indsatsområde vil de dertilhørende aktiviteter blive beskrevet i detaljer, så det tydeligt fremgår, hvad målet er med hver enkelt aktivitet, hvem aktivitetens målgruppe er, hvordan aktiviteten udføres, hvem der udfører og hvilke succeskriterier, der er opstillet for aktiviteten.

I Figur 8 i afsnit 4 er det vist, hvordan vision, mål og konkrete mål spiller ned til indsatsområderne. I de følgende afsnit vil der indledningsvis være en beskrivelse af det enkelte indsatsområdes mål og succeskriterier på langt sigt, samt et oversigtsbillede, der illustrerer dette. De enkelte aktiviteter mål og succeskriterier vil lede op mod indsatsområdets mål og succeskriterier, der igen peger opad mod helhedsplanens overordnede vision, for at overskueliggøre hvordan helhedsplanen hænger sammen og belyse kausaliteten.

Kulturhus Herredsvang

Det centrale omdrejningspunkt for disse boligsociale indsatsområder og de hertil knyttede aktiviteter er Kulturhus Herredsvang. Kulturhuset danner fysisk ramme for aktiviteter, der styrker beboernes sociale samvær og netværksskabelse, som understøtter og stimulerer realiseringen af borgernes ideer og projekter på tværs af forskellige beboergrupper, som motiverer til aktivt medborgerskab samt er platform for udvikling og formidling af nye metoder angående medborgerskab.

Kulturhuset bygger på et princip om *at være åben for alle uanset alder, køn, etnicitet*, hvilket afspejles i husets 3 værdier: Tolerance, fleksibilitet og engagement. Kulturhuset er med vægt på inklusion af alle beboergrupper og fokus på en anerkendende tilgang med stor rummelighed fundamentet for udviklingen af relationer såvel mellem beboerne og fagpersonale som internt fagpersonalet imellem.

Til hverdag danner Kulturhuset basis for løntilskudsjobs, praktikanter, studerende, samfundstjenere, projekt- og fastansatte samt frivillige ansatte. Det drejer sig om en Café, et Tekstilværksted, en Kunsthåndværksbutik samt IT-Hjørnet. Disse arenaer eller funktioner i Kulturhuset har mangesidet boligsociale perspektiver, da de både fungerer som kursussteder, jobsteder og mødesteder med henblik på understøttelse af en beskæftigelses- og uddannelsesfremmende og netværks- og kompetencegivende indsats i kombination med en række andre tilbud, eksempelvis lektiehjælpen. Samlet set betyder det, alle er medvirkende til i fællesskab og i et positivt samarbejde at realisere ideer og projekter og ikke mindst løfte de forskellige sociale udfordringer, som Herredsvang er præget af.

Kulturhus Herredsvang er samtidig platform for den lokale kommunikation og formidling samt for branding af Herredsvang eksternt. Set i lyset af Herredsvangs sammensætning med otte boligafdelinger repræsenteret ved fire boligorganisationer, 72 forskellige nationaliteter og nye beboere i knap 12 % af lejemålene pr. år er der behov for en skarp kommunikations- og formidlingsstrategi for at udvikle sammenhængskraften i området. Der

arbejdes dels med en kommunikationsstrategi internt i Kulturhuset, dels en strategi for formidling af informationer angående lokale aktiviteter og øvrige tilbud ud i lokalområdet og dels en strategi for højnelse af lokalområdets image uden for Herredsvang.

En anden væsentlig del af Kulturhuset er Hasle Bibliotek samt forskellige kommunale rådgivningsfunktioner, der som fremskudt forvaltning er placeret i Kulturhuset. Dette er medvirkende til at højne borgernes serviceniveau samt at have en forebyggende karakter. I denne sammenhæng er Sundhedscaféen et betydningsfuldt omdrejningspunkt. Sundhedscaféen tilbyder borgerne et sundhedstjek og efterfølgende sundhedssamtale og herudfra etableres en bred vifte af differentierede sundhedsfremmende initiativer afpasset efter borgernes ønsker og behov.

Samarbejdspartnere

I det boligsociale arbejde i Herredsvang er der en lang tradition for et tæt samarbejde såvel med lokale og eksterne parter som med professionelle og frivillige aktører. Ud fra et helhedsorienteret perspektiv er tilgangen, at i fællesskab kan vi løfte udfordringerne endnu mere tilfredsstillende og dermed skabe endnu bedre resultater. Derfor tænkes potentielle samarbejdsrelationer altid ind ved etablering af nye aktiviteter og i tilfælde af at nye udfordringer opstår. På denne måde er der opbygget en lang række netværk og beredskaber, som er med til at løfte opgaverne. Der eksisterer en udpræget respekt og forståelse for hinandens faglighed og kompetencer, som generelt bevirker, at samarbejdet er positivt og konstruktivt.

I praksis danner Kulturhuset med de mange forskellige aktører samlet under et tag et positivt grundlag for samarbejde på tværs af Kulturhusets funktioner og opgaver. Denne synergieffekt generer nye aktiviteter, nogen gange utraditionelle, men altid samarbejdsprojekter og løsningsmuligheder af høj kvalitet. Dette samspil omfatter også inddragelse af lokale aktører:

Boligorganisationer og afdelingsbestyrelser

De fire boligorganisationer, som har ejerskabet til Kulturhuset, indgår i forhold til det boligsociale arbejde i Herredsvang med sparring og opbakning. Den ene boligorganisation har ansvaret for administrationen af Kulturhuset, der i fællesskab med den boligsociale leder understøtter vedligeholdelsen og udviklingen af Kulturhusets fysiske rammer, således de er afpasset efter ønsker om nye aktivitetsmuligheder og udfordringer. En anden boligorganisation har ledelsesansvaret overfor det boligsociale arbejde og indgår med sparring og konkret involvering efter behov og er desuden repræsenteret i Chefnetværket.

De otte boligafdelinger er repræsenteret i styregruppen for det boligsociale arbejde og indgår såvel i fælles projekter som individuelt afhængig af interesser og engagement. I øvrigt spiller beboerne en stor rolle i samarbejdet og indgår så vidt det er muligt såvel i idéfaser som i selve realiseringen af aktiviteter, projekter og arrangementer.

Lokale institutioner og kommunale samarbejdspartnere

Der er et udbredt samarbejde mellem lokale aktører såvel i forbindelse med planlægning og afholdelse af fælles arrangementer som i løsningen af forskellige udfordringer. Det gælder Helligåndskirken, grundejerforeningen, lokalcentret (som pt. er under ombygning og derfor udflyttet), de lokale daginstitutioner og distriktsskolen. Dette sikrer involvering af forskellige målgrupper. På børne- og ungeområdet er der et dagligt og tæt samarbejde især med den lokale fritids- og ungdomsklub samt pædagogisk ledet legeplads. Herunder indgår også Børn og Unge opsøgende medarbejdere samt HotSpotcentrets Gadeplansteam. I fællesskab er der bl.a. udarbejdet en fælles strategi overfor tilfælde af vold, trusler og anden uhensigtsmæssig

adfærd. Ligeledes omfatter samarbejdet etablering af fritidsaktiviteter, arrangementer og partnerskaber i særlige indsatser.

Andre kommunale samarbejdspartnere

Ligeledes er der tradition for samarbejde med en bred vifte af øvrige kommunale samarbejdspartnere. I forbindelse med børn og unge indsatser samarbejdes med Familiecentret, FU-området inklusiv ungdomsskolen, UU vejledere, Biblioteket samt sundhedsplejerskerne. I beskæftigelsesindsatserne er der hovedsageligt samarbejde med jobkonsulenterne, hvor der i august 2013 er indgået et formelt samarbejde med det boligsociale arbejde i forbindelse med etablering af et Virksomhedscenter i Kulturhus Herredsvang. Et forholdsvist nyt samarbejde med Magistraten for Sundhed og Omsorg foranlediget af Sundhedscafeen i Kulturhuset, er i en positiv udvikling med målet om en fremskudt sundhedsindsats i Kulturhuset for øje.

5.1. Indsatsområde 1: Børn, Unge og familie

Succeskriterier og mål for indsatsområdet

Vision	I fællesskab styrker vi tryghed og trivsel i Herredsvang				
Succeskriterier på effektmålsindikatorer	- Fald i andel hærværk og indbrud/forsøg på indbrud - Fald i andel kriminalitetssigtede unge - Fald i andel der ikke er i gang med en ungdomsudannelse 15 mdr. efter afsluttet grundskole - Fald i andel anmeldelser (når/hvis tilgængelig) - Fald i andel sociale underretninger				
Indsatsområde	Børn, unge og familie				
Aktiviteter	Unge Café	Unge4Unge	Gademægling	Rollemodelteam	God Familiestart
Hovedmål for aktiviteten	At forebygge kriminalitet gennem uddannelsesmotiverende aktiviteter	At forebygge kriminalitet	At øge trygheden i lokalområdet	At forebygge kriminalitet og mindske risikoen for ny banderelateret kriminalitet	At nedbringe antallet af socialt udsatte børn og unge
Målopføljeskema 1. år	Leverancer				
	Delresultater				
	Resultater				

Problemkompleks

Børn og unge fylder meget i Herredsvang. De udgør 26,4 % af den samlede beboermasse i Herredsvang svarende til 1.010 børn og unge under 18 år⁶. Ikke alene fylder børn og unge meget både numerisk og i deres tilstedeværelse, de udgør også en stor opgave i det boligsociale arbejde, da en del udfordringer og konflikter i boligområdet relaterer sig til børn og unge og deres hverdagsliv i boligområdet, hvilket kan opleves som utryghedsskabende for beboerne i Herredsvang.

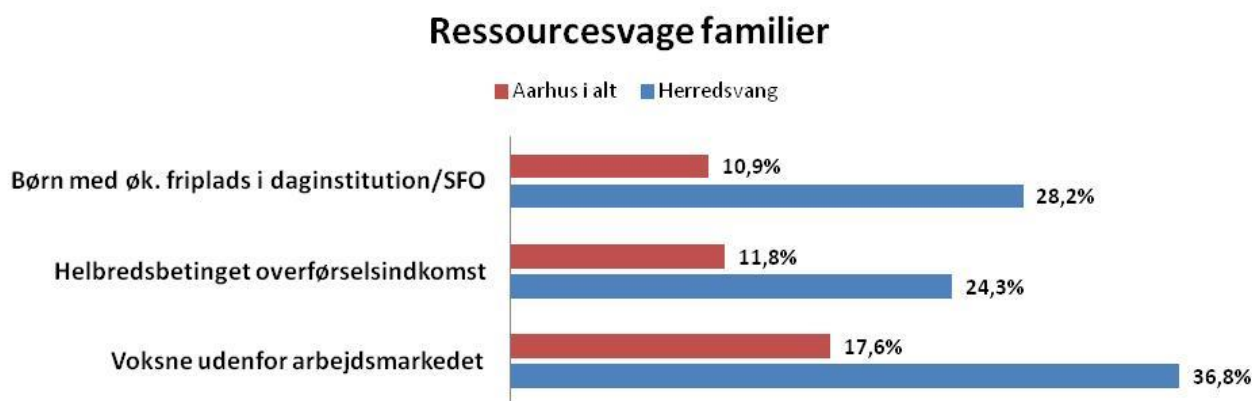
Mange socialt udsatte børn, unge og familier

Mange børn og unge vokser op i socialt belastede familier. I figur 2 fremgår det at 28,2 % af børnene i Herredsvang får en økonomisk friplads i daginstitution/SFO. Dette indikerer, at der er mange af Herredsvangs børn, der vokser op i lavindkomstfamilier, hvor mulighederne er færre og mindre end i en gennemsnitsfamilie i Aarhus, hvor andelen er på 10,9 %. Over en 1/3 af de voksne beboere står derudover uden for arbejdsmarkedet og for en 1/4 af beboerne gør det sig gældende, at de er på en helbredsbetiget overførelsesindkomst og dermed i særlig grad indgår i gruppen af socialt udsatte. I Herredsvang er der forholdsvis mange familier der har særlige udfordringer i forhold til at varetage forældrerollen. Der er familier

⁶ Pr. 2. kvartal 2013 (BoSocData, Aarhus Kommune)

hvor den ene forældre har PTSD og resten af familien har risiko for at udvikle sekundær PTSD. Der er familier med misbrug af forskellig art og familier hvor den ene eller begge forældre har en sindslidelse. For forældre som selv er vokset op i dysfunktionelle familier, kan der være stor mangel på brugbare erfaringer, og endelig vil en del familier i området have sproglige, kulturelle og forståelsesmæssige barrierer der giver nogle særlige udfordringer. Både isolation og tabuer gør det ofte vanskeligt for omgivelserne at give den fornødne støtte.

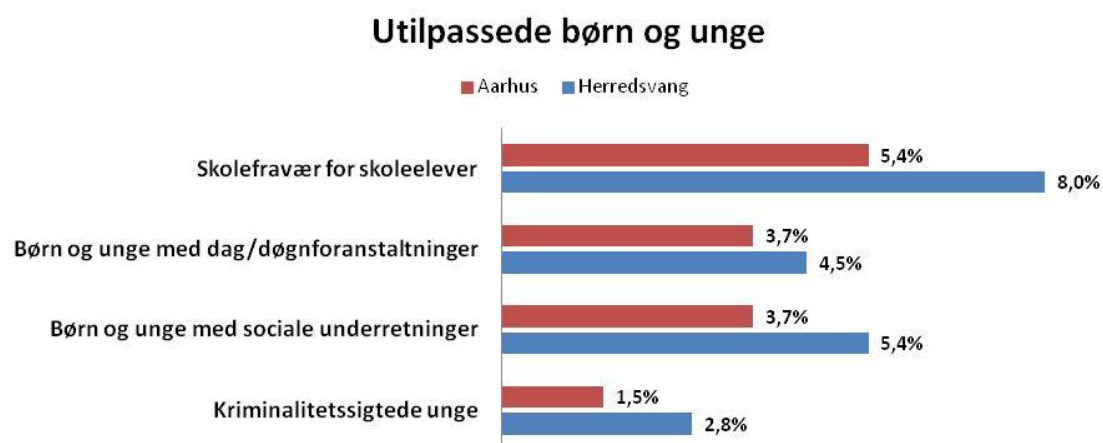
Figur 9: Ressourcesvage familier

Mange unge på gaden

For mange børn og unge betyder det, at de mangler den faste og trygge ramme i hjemmet og ofte i stedet er overladt til sig selv på gaden, hvilket forhøjer risikoen for negativ påvirkning fra jævnaldrende eller ældre søskende i kammeratgruppen, der er kriminalitetssigtede (2,8 %). Figur 3 viser, at børn og unge i Herredsvang samtidig udviser en utilpasset adfærd. I Herredsvang er der væsentlig flere socialt udsatte børn og unge sammenlignet med Aarhus i alt set ift. andelen af sociale underretninger og dag- og døgnforanstaltninger blandt børn og unge. Det samlede skolefravær for skoleelever fra Herredsvang er samtidig væsentlig højere end den tilsvarende andel for Aarhus i alt, mens andelen af kriminalitetssigtede unge er tæt på det dobbelte af andelen for Aarhus i alt.

Figur 10: Utilpassede børn og unge

Risiko for negativ gruppedannelse

I Herredsvang eksisterer der er en særlig risiko for negativ gruppedannelse grundet en fortid med omfattende bandekriminalitet få år tilbage. Forherligede historier og fortællinger herom kan have alvorlig negativ indflydelse på børn- og ungemiljøet i Herredsvang. For at historien ikke skal gentage sig, er det ekstremt vigtigt at arbejde intensivt med at opbygge en modvægt hertil og bidrage til en positiv ungdomskultur i Herredsvang.

Aktiviteter

Aktiviteterne i indsatsområdet 'Børn, Unge og Familie understøtter alle hinanden ift. en helhedsorienteret indsats primært målrettet socialt udsatte børn, unge og familier. Alle aktiviteterne har mangesidet formål og arbejder med barnet, den unge eller familien på flere fronter og med individuelle tilrettelagte metoder. Fælles for alle aktiviteterne er et enten eksplicit eller implicit kriminalitetsforebyggende element samt en anerkendende tilgang, der tager udgangspunkt i barnet/den unge/familiens egen forståelse af deres liv og anskuer dem som en ressource. Af samme årsag er projekterne Unge Caféen, Rollemodelteamet, Unge4Unge og Gademægling alle bygget op omkring en model, som gør en dyd ud af at inddrage de unge som centrale aktører i såvel planlægningen, opbygning og udførselen af aktiviteterne for på den måde at sikre de unges interesse og ejerskab i det boligsociale arbejde. Sammen med de øvrige børn og unge indsatser (Lektiehjælpen og Lommepengeprojekt under indsatsområde 2: Uddannelse, Beskæftigelse og Erhverv) bygger aktiviteterne på en underliggende empowerment tilgang, hvor den eksplicite inddragelse af børnene og de unge kan ses som én af metoderne her til. Empowerment perspektivet kommer bl.a. til udtryk når fx unge fra Unge Café selv vælger at opsøge en UU-vejleder eller når den unge fra Lommepengeprojektet har fået tilpas vejledning og forbedret selvværd til selv at skrive en ansøgning til et ordinært fritidsjob uden om helhedsplanen. Dette perspektiv er i høj grad også gældende for Projekt God Familiestart, hvor selve formålet med aktiviteten er, at lære familierne redskaber til, hvordan de selv sikrer en god opvækst for deres børn.

5.1.1. Unge Café

Problemkompleks

I Herredsvang er der mange unge (særligt drenge) som har meget dårlige erfaringer med skolesystemet og derfor er meget mistroiske overfor alt, der lugter af læring. Samtidig mangler de almen dannelse og forståelse for hvad det vil sige, at påtage sig et socialt medansvar. Der eksisterer derfor en forhøjet risiko for at de bliver del af kammeratgrupper, der udviser negativ, destruktiv og / eller kriminel adfærd, samt klarer sig dårligere end andre børn og unge i Aarhus ift. uddannelse, job og o.l. I CFBU undersøgelsen (Unge på kanten, 2013) fremgår det samtidig, at unge uden uddannelse i langt højere grad end unge med uddannelse er involveret i kriminalitet. I Herredsvang tegner der sig et billede, hvor ca. 25 % af de unge 15. mdr. efter grundskolen ikke er i gang med en ungdomsuddannelse, mens tallet for Aarhus i alt er 13,40 % (BoSocData, Aarhus Kommune: 2012).

Der er derfor behov for, at skabe rammerne for et tilbud, hvor der via dialog og motivations-arbejde kan arbejdes med holdningsændringer og adfærdsændringer. Et sted som samtidig kan rumme de skole-uvante unge, og hvor de unge kan få præsenteret alternativer til et liv med en kriminel løbebane, og få ekstra støtte og vejledning til at træffe konstruktive livsvalg.

Målgruppe

- Primær målgruppe er 20-25 kriminalitetstruede unge på 14 år og derover med særligt fokus på de unge, der enten ikke er i gang med en ungdomsuddannelse eller er i risiko for at droppe ud.

- Sekundær målgruppe er øvrige unge fra lokalområdet⁷

Mål for aktiviteten

- At forebygge kriminalitet gennem uddannelsesmotiverende aktiviteter

Delmål:

- At skabe et rum for uformel læring som unge uden uddannelse finder interessant at deltage i
- At styrke relationen og kendskabet til områdets udsatte unge

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

Indhold og praksis

En gang ugentligt afholdes der Unge Cafe for unge 14+ år. Unge Caféen er åben hver onsdag aften fra kl. 17-20. Unge Cafeen er bygget op som en arrangementsrække, og til hvert arrangement er der planlagt en aktivitet typisk i form af inviterede foredragsholdere, rådgivere, debattører, rolle-modeller, politikere mv. eller ture ud af huset til uddannelsesinstitutioner, arbejdspladser, museer, teatre mm. Indholdsmæssigt lægger vi vægt på, at de aktiviteter og temaer der præsenteres i Unge Caféen har et læringsmæssigt indhold og har de unges interesse bl.a. ved at inddrage de unge i planlægningen.

Der er - som CFBU rapporten konkluderer - brug for en særlig målrettet indsats hvis gruppen af uuddannede kriminalitetstruede unge skal i uddannelse. Nemlig en indsats der møder de unge der hvor de er og som kontinuerligt støtter op omkring og motiverer de unge til uddannelse. Taget i betragtning at disse unges kontakt med uddannelsessystemet (og dets vejlednings- og rådgivningsfunktioner) er meget begrænset er der brug for en lokal placeret indsats i form af Unge Caféen, som - i samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning, FO, ungdomsskolen og lektiehjælpen- tilbyder de unge skræddersyede workshops og forløb Blandt andet tilbydes der FVU-kurser målrettet unge over 18 år samt hjælp til unge, der har brug for en særlig støtte i forbindelse med at komme til lektiehjælp, valg og ansøgning af uddannelse mv. For overhovedet at kunne være aktivt deltagende i en uddannelse (og Unge Cafeen) er det væsentligt med en hvis grad af velvære og trivsel. For at støtte de unge i en positiv trivsel bliver der som en aktiv del af Unge Cafeen arbejdet med emner som "sund kost for fattigrøve", fitness og steroider, hashrygning og seksuel sundhed. Og der hvor der opstår en interesse og et behov for fysiske aktiviteter støtter Unge Cafeen op om afholdelse af idrætsaktiviteter.

Foruden de ugentlige arrangementer afholder Unge Cafeen en gang årligt en uddannelsesfest, hvor Herredsvangs nyuddannede unge fejres. Afholdelsen af en højtidelighed for nyuddannede studenter, lærlinge og andre med en færdiggjort ungdomsuddannelse og deres forældre har til formål at sende det signal til

⁷ Erfaring viser, at den bedste måde, at få de unge uden uddannelse gjort interesseret i uddannelse er, at blande dem med jævnaldrende unge fra lokalområdet, som er under uddannelse.

lokalområdets børn og unge at uddannelse er noget som bemærkes, anerkendes, og som man kan være stolt af at gennemføre. Med det håb at det inspirerer områdets øvrige børn og unge at tage en uddannelse.

Unge Caféen er organiseret i en arbejdsgruppe og en baggrundsgruppe. Arbejdsgruppen har ansvaret for planlægning og afvikling af Unge Cafeen. I arbejdsgruppen sidder 6 frivillige unge, to rollemodeller samt den boligsociale børn- og ungemedarbejder. Baggrundsgruppen består af en repræsentant fra Dansk Flygtningehjælps Frivilliggruppe, den boligsociale leder, Områdeleder Aarhus Lokale Biblioteker og en repræsentant fra Hasle Bibliotek.

Samarbejdsrelationer

Frivillige unge, rollemodeller, Hasle Bibliotek, Klub2teket, Ungdommens uddannelsesvejledning (UU), Ungdomsskolen og Dansk Flygtningehjælp.

Medarbejderressourcer

Der er afsat i alt 26 medarbejdertimer om ugen til Unge Café fordelt på boligsocial børn- og ungemedarbejder (13 timer) samt to studiejobbetalte rollemodeller (i alt 13 timer). Derudover bidrager 6 unge på ugebasis med deres frivillige arbejdskraft. Den boligsociale børne- og ungemedarbejder har det overordnede ansvar for Unge Caféens virke. To gange årligt afholdes baggrundsgruppemøder.

Forankring

Foruden den boligsociale børn- og ungemedarbejder består arbejdsgruppen af 6 frivillige unge plus 2 rollemodeller. Ved at inkludere unge og i særdeleshed lokale unge i arbejdsgruppen er håbet, at de gennem deres engagement i Unge Cafeen får opbygget et ejerskab og en ansvarsbevidsthed, der giver dem lyst og redskaberne til at føre Unge Cafeen videre.

5.1.2. UNGE4UNGE

Problemkompleks

Herredsvang er udfordret af, at der er en høj andel af beboere under 18 år i området, sammenholdt med et utilstrækkeligt udbud af fritidstilbud for aldersgruppen. De unge bruger meget tid på gaden, overladt til kammeratgruppen. Der er en høj andel udsatte og kriminalitetssigtede unge i lokalområdet, hvilket skaber utryghed for de andre beboere og samtidig medfører, at kammeratgruppen ofte udgøres af andre udsatte unge. De unge fastholder herved hinanden i et negativt normsæt, hvor der ikke er tro på at god opførsel betaler sig. Denne holdning forstærkes yderligere af de negative fortællinger om lokalområdet i medierne. De udsatte unge i boligområdet har brug for positive rollemodeller til at bryde de negative normer og adfærdsmønstre og vise en anden vej.

Målgruppe

UNGE4UNGE har en intern og en ekstern målgruppe, og formålet med UNGE4UNGE er forskelligt for de to grupper.

- Den Interne målgruppe: Den interne målgruppe er primært unge piger i alderen 15-25 år, der besidder ressourcer til at agere som rollemodeller. Formålet med disse unge er at inddrage dem i UNGE4UNGE netværket, hvor de skal virke normpåvirkende overfor den eksterne målgruppe, ved at fungere som positive rollemodeller.

- Den eksterne målgruppe: Den eksterne målgruppe udgøres af udsatte unge fra lokalområderne i aldersgruppen 8-15 år, samt børn og unge i almindelighed. Formålet med UNGE4UNGES forebyggende initiativer og positive rollemodeller er at forhindre, at unge bliver overladt til gaden og kammeratgruppens normer, og i stedet inddrages i en positiv ungdomskultur, hvor der er en tro på at god opførsel betaler sig.

Mål for aktiviteten

- At forebygge kriminalitet

Delmål:

- At udvikle en positiv ungdomskultur i lokalområderne
- At øge trygheden i lokalområdet

Det overordnede mål med Unge4Unge er at fungere som et kriminalpræventivt netværk i Aarhus Vest, der proaktivt stræber efter at skabe positiv ungdomskultur i lokalområderne og ligeledes forebygge kriminaliteten blandt unge og skaber øget tryghed i lokalområdet.

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

Indhold og praksis

UNGE4UNGE er et kriminalpræventivt netværk, der består primært af unge piger i aldersgruppen 15-25 år, som har ressourcerne til at fungere som positive rollemodeller for mere udsatte unge i lokalområdet. Netværket UNGE4UNGE bygger på en grundantagelse om, at normer, holdninger og adfærd bedst opstår og udvikles i samspillet mellem jævnaldrende unge fra samme miljø. UNGE4UNGES fundament udgøres af en slags "storklub" af unge frivillige, der kollektivt og individuelt virker som forbilleder for god opførsel og lovlighed blandt yngre og jævnaldrende i lokalområdet.

Drenge og piger mellem 15 og 18 år kan aspirere til at blive med i UNGE4UNGE netværket og herved få støtte fra andre unge til en god udvikling og ændring af normer og adfærd.

UNGE4UNGE er opsøgende overfor lokalområdets unge og arrangerer forskellige former for idrætsaktiviteter, skoleforedrag samt ture ud af lokalområdet for boligområdets børn og unge. Ligeledes formidler Unge4Unge viden om de kulturelle og foreningsmæssige tilbud som eksisterer i Aarhus. Initiativerne skal involvere og engagere og på sigt være med til at ændre de unges selvforståelse, selvopfattelse og adfærd.

Samarbejdsrelationer

UNGE4UNGE bliver en del af et bredt samarbejde i Herredsvang som inkluderer alle aktører i boligområdet, der arbejder med børn og unge. Ligeledes tilknyttes UNGE4UNGE netværket i Herredsvang til HotSpotcentrets UNGE4UNGE koordinatore, hvorfra de kan få faglig sparring.

Medarbejderressourcer

Der er ansat 1 koordinator 5 timer om ugen, 2 aktivitetsmedarbejdere á 2x5 timer om ugen, der bl.a. skal arrangere aktiviteter for de unge og varetage rekrutteringen.

Forankring

UNGE4UNGE indsatsen skal koordineres med Kulturhus Herredsvang og herved med de allerede eksisterende indsatser i boligområdet. Koordinator og projektmedarbejdere fra UNGE4UNGE skal knyttes til den boligsociale børn- og ungepersonalegruppe blandt andet gennem deltagelse i et månedligt personalemøde, der udover de boligsociale medarbejdere tæller børn- og ungemedarbejdere fra ungdomsklubben og den pædagogiske ledede legeplads samt medarbejdere fra andre Hotspot aktiviteter. Dette sikrer lokal forankring af UNGE4UNGE, lige såvel som det fremmer koordineringen af de forskellige indsatser i boligområdet, så de supplerer hinanden bedst muligt.

5.1.3. Gademægling

Problemkompleks

Der er i Herredsvang en stor gruppe unge drenge, som tilbringer meget tid på gaden i hinandens selskab. Omgangstonen blandt disse drenge er ofte rå og konflikterne mange. For disse unge er slåskampe og voldsomme konflikter hverdag, internt såvel som på tværs af byen, hvor stridigheder ofte løses med vold som redskab. Konsekvenserne af denne konfliktfyldte adfærd er store ikke bare for de unge selv, men i særdeleshed også for lokalområdet i form af utryghed.

Målgruppe

- 25 – 30 unge fra Herredsvang i alderen 13 -25 år med et særligt fokus på unge drenge, der ikke deltager i andre tilbud eller aktiviteter, og unge som har oplevet eller lever med mange konflikter eller vold i deres nærmiljø.

Mål for aktiviteten

- At øge trygheden i lokalområdet

Delmål:

- At de unge gennem gademæglingsuddannelse udstyres med konkrete værktøjer, der gør dem i stand til at håndtere deres egne og andres konflikter på en konstruktiv måde og derved undgår brug af vold som et redskab.

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

Indhold og praksis

Gademægling virker volds- og kriminalitetsforebyggende ved at tilbyde unge mellem 13- 25 år konkrete redskaber i aktiv konfliktløsning. Gennem en tretrins uddannelsesstige sættes deltagerne i stand til at løse deres egne konflikter, og at bidrage med mægling i andres. I Herredsvang er der allerede påbegyndt uddannelse af lokalkendte unge (4 fra det kommende rollemodelteam og 4 unge frivillige fra Unge Caféen) og disse bliver helt afgørende for at skabe rekrutteringen til de nye gademæglere.

Uddannelsen i gademægling er delt op i tre moduler:

- **Trin 1: Konfliktværksted:**
De unge gennemgår oplæring i at kunne håndtere deres egne konflikter bedre. Dette trin tilbydes til flest unge, og har fokus på, hvordan deltagerne kan hjælpe sig selv i konfliktsituationer. Dette sker ved at udforske temaer som vrede, triggere, polarisering, fjendebilleder, ekskludering og gruppedynamik, konfliktoptrapning og roller i konfliktsituationer.
- **Trin 2: Mæglingsværksted:**
De unge oplæres i konflikthåndtering for andre. Her lærer de, hvordan de som tredjepart kan bidrage til at andre løser deres indbyrdes konflikt. De får kursusbevis som gademæglere efter fuldført kursus fordelt over 6-8 aftener/dage.
- **Trin 3: Instruktørværksted:**
De unge får uddannelse i at lære konflikthåndtering til andre. De får kursusbevis som "Ung instruktør" efter at have gennemgået et tredages kursus. Som "Ung instruktør" holder de, i samarbejde med en voksen instruktør, konfliktværksted for andre unge.

At gademæglingsuddannelsen er inddelt i tre trin har den fordel, at den gør det muligt for de unge kursister at gennemføre uddannelsen i etaper, og giver mulighed for fleksibelt, at kunne vælge til og fra i forhold til hvor stor specialiseringsgrad man ønsker sig.

Samarbejdsrelationer

Projekt Gademægling er et samarbejde mellem Ungdommens Røde Kors (URK), SSP Aarhus og det boligsociale arbejde i Herredsvang. Desuden oprettes et fagråd med repræsentanter fra: URK, Det tværgående ungesamarbejde (TUS) i Aarhus, Forebyggelsessektionen i Østjyllands Politi, SSP Aarhus, Aarhus Universitet og det boligsociale arbejde i Herredsvang. Fagrådet er et organ, hvor repræsentanterne i rådet kan komme med faglige input i forhold til gademæglingsprojektets udvikling. Der afholdes 3 møder årligt i fagrådet.

Medarbejderressourcer

Det planlægges, at der hvert halve år er to hold, der gennemfører hvert et trin, det vil sige 4 x 21 undervisningstimer pr. halve år plus 2 x 64 timer til forberedelse, opfølgning og mødeaktivitet delvist finansieret af SSP Aarhus delvist på frivillig basis, Ungdommens Røde Kors. Den boligsociale børn- og ungemedarbejder bruger 3 timer pr. uge til rekruttering, koordinering, opfølgning og mødeaktivitet.

Forankring

Projekt Gademægling er helt grundlæggende udviklet og organiseret ud fra en forankringstanke. I Norge hvor projektet udspringer fra er det med stor succes lykkedes i socialt belastede områder at uddanne unge instruktører i et omfang, som har gjort det muligt, at sikre en lokal forankring ved at nyuddannede unge instruktører underviser og uddanner andre unge i gademægling, hvoraf nogle uddanner sig til instruktører som så igen underviser og uddanner endnu flere unge og så fremdeles. Håbet og missionen er, at få det samme til at ske i Herredsvang.

5.1.4. Rollemodelteam

Problemkompleks

Herredsvang var for 3-4 år tilbage voldsomt plaget af massiv bandekriminalitet, som ved en intensiv indsats blev opløst. Tidligere tiders banderelateret kriminalitet har dog stadig en negativ afsmittende effekt på særligt de udsatte børn og unge. Dette betyder, at der blandt grupper af unge hersker en kriminel og meget forrået kultur. Det kriminelle miljø har stor negativ indflydelse på andre beboeres oplevelse af tryghed i Herredsvang ikke mindst fordi det kriminelle miljø i høj grad har sit liv på gaden og derfor rent fysisk okkuperer helt centrale mødesteder såsom torvet foran Kulturhuset og de lokale forretninger i Herredsvang, hvor beboerne dagligt færdes for at købe ind, gå på biblioteket mv.

Målgruppe

- Kriminelle og kriminalitetstruet unge i alderen 14-22 år

Mål for aktiviteten

- At forebygge kriminalitet og mindske risikoen for ny banderelateret kriminalitet

Delmål:

- At skabe en positiv ungdomskultur uden kriminalitet ved at synliggøre rollemodeller

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

Indhold og praksis

Herredsvang har i de seneste tre år oplevet en markant fremgang i etablering af positive relationer og konstruktiv dialog med gruppen af unge 14+ år, som for størstedelen anses for at være kriminalitets- og misbrugstruet. En vægtig grund til at det er lykket skyldes at et større antal "ældre" unge i alderen 20-30 år, som tidligere har været mere eller mindre involveret i et kriminelt miljø i lokalområdet, byder sig til med et ønske om at indgå i både den forebyggende og den foregribende indsats i forhold til de yngre grupper af børn og unge. De har stor betydning for arbejdet og har med deres historie og status nogle kompetencer, nogle relationer og et lokalt kendskab man som professionel ikke besidder. Praktisk betyder dette at eksempelvis

arrangementer kan foregå på en ordentlig måde, at fritidsaktiviteter kan ske med deltagelse af særligt udsatte unge o.s.v.

Med Rollemodelteamet er det planen, at formalisere samarbejdet med de unge, således at de ansættes i fritidsjob som rollemodelmentorer. Der er fyre timer til rådighed pr. uge, som fordeles på tre aktivitetsaftener med to medarbejdere på arbejde per aften. Med øje for at der er brug for rollemodelteamets indsats i såvel det forebyggende som i det foregribende arbejde samt i forhold til forskellige aldersgrupper fordeles rollemodelteamet på to indsatser. Henholdsvis en foregribende indsats for unge i alderen 16-22 år samt en forebyggende indsats for unge 14-19 år. Sidstnævnte knyttes til Unge Cafeen (se Unge Cafe projektet).

Aktiviteterne foregår dels i Kulturhus Herredsvang dels i ungdomsklubbens lokaler og udendørs faciliteter. Rollemodelteamet tilbyder aktiviteter i "fritidskategorien" og aktiviteter, som kan bidrage til en holdningsændring og udvikling hos de unge til en positiv og konstruktiv adfærd, der giver lyst til at tage ansvar for eget liv og starte uddannelse eller arbejde. Indholdet vil have afvekslende karakter, eksempelvis fodbold, madlavning, hygge med tid til samtaler og aktiviteter, som understøtter tilknytning til uddannelse og arbejdsmarkedet. Lejlighedsvist vil der blive inddraget eksterne foredragsholdere, undervisere og øvrige, som kan bidrage til kompetenceudvikling af de unge i målgruppen. Aktivitetsindholdet fastlægges efter en fast månedsplan.

Parallelt med unge-aktiviteterne foregår en opkvalificering af rollemodelteamets unge, et kompetenceudviklingsforløb, med det formål at klæde rollemodelterne på til den krævende opgave det er at arbejde med, at skabe holdningsændringer og adfældsændringer hos kriminaliserede og kriminalitetstruede unge i Herredsvang. På udviklingsmøderne vil rollemodelteamet gennemgå et undervisningsforløb der blandt andet omhandler temaerne: etik/tavshedspligt/underretningspligt; gruppedynamikker; flertalsmisforståelser; samtaleteknikker; normalitetsforståelse mv.

Samarbejdsrelationer

Projektets fokus på de mest kriminaliserede unge (en gruppe unge som der er stor bevågenhed omkring) involverer mange samarbejdspartnere: Ungdomsklubben, Ungdomsskolen (FU), Vagtselskabet AROS, Hotspot, Østjylland Politi og SSP, der til sammen er organiseret i tre grupper: projektgruppen, følgegruppen og styregruppen. FU samt det boligsociale arbejde i Herredsvang forpligter sig på hver især at stille med henholdsvis en kompetenceudviklingsansvarlig og en koordinator til projektgruppen, der blandt andet har til opgave at planlægge og varetage kompetenceudviklingsforløb for rollemodelteamet. Tredje og sidste mand i projektgruppen er Kulturhusets vagt som i kraft af stort kendskab til områdets unge samt undervisningserfaring fra sit job som mentor i kriminalforsorgen varetager opgaven som primær underviser.

Medarbejderressourcer

Rollemodelteam, 40 timer ugentligt. Projektgruppen: FU-koordinator som ansvarlig for undervisning og kompetenceudvikling, 10 timer ugentligt; Boligsociale børn-og ungemedarbejder i rollen som koordinator, 13 timer ugentligt; Kulturhusets vagt som primær underviser, 4-6 timer ugentligt. Dertil følgegruppemøder og styregruppemøder

Forankring

Projekt Rollemodelteam er et udviklingsprojekt der som sin kerneydelse tilbyder områdets kriminalitetstruede unge mulighed for gennem samværet med kendte ældre unge, at skabe positive forandringer i deres liv hen

imod et sundt liv fri for kriminalitet. Der hvor det lykkes, udvikles nye rollemodeller som med tiden vil kunne bidrage med deres erfaring i det forebyggende arbejde. Og så fremdeles.

5.1.5. God Familiestart

Problemkompleks

I Herredsvang bor en del familier som har mangesidede udfordringer i forhold til egne børns skolegang og hverdagsliv. Der har gennem de sidste år været en stigning i andelen af sociale underretninger. I 2012 er andelen af børn og unge med sociale underretninger dobbelt så høj som i kommunen som helhed. Hele 70 børn og unge i Herredsvang i alderen 0-17 år har en social underretning. For at forebygge at børn i området får problemer med skolegang og kriminalitet er der brug for en tidlig indsats som støtter op om forældreskabet og familien som ressource i børnenes liv.

Målgruppe

- Målgruppen for projektet er alle familier i Herredsvang, der venter barn (fra 6. graviditetsmåned), samt alle familier med børn i alderen 0-1 år. Der vil være særlig fokus på at skabe kontakt til socialt udsatte familier.

Mål for aktiviteten

- At nedbringe antallet af socialt udsatte børn og unge

Delmål:

- At give forældre kompetencer der styrker dem til at give deres børn en god opvækst
- At familier udvikler nye netværk

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

Indhold og praksis

God Familiestart er et udviklingsprojekt, som er inspireret af de gode erfaringer med tidlige forældrekurser fra Leksand Kommune i Sverige samt den såkaldte Holstebromodel "familie med hjerte". Med et estimeret antal børnefødsler på 80-100 i Herredsvang pr. år er der såvel et tilstrækkeligt grundlag som behov for en tidlig forebyggende indsats særligt over for socialt udsatte familier. Igennem indsatsen bliver forældrene bedre til at forstå deres barn, får styrket deres selvtilid som far og mor og får redskaber til at løse konflikter hensigtsmæssigt, hvilket er helt centrale elementer i forebyggende arbejde i børnefamilier, som har sociale udfordringer (Social Forskning 1, 2013).

Konkret består aktiviteten af en række modulopbyggede kursusforløb både før og efter fødslen:

- Det første forløb er for forældre der venter barn fra graviditetens 6. måned. Det forløber over 4-6 uger med 1 modul á 3 timer pr. uge.
- Det næste forløb er et 10-ugers forløb indenfor barnets første halve år, som ligeledes består af 1 modul á 3 timer pr. uge.
- Det sidste forløb strækker sig over perioden til barnet fylder 1 år, og består af 1 modul 2-3 gange pr. måned. Hvorvidt der er brug for et videre forløb efter barnets 1. leveår vil bero på en konkret vurdering af familiernes omstændigheder.

Alle moduler har et specifikt fagligt indhold fx 'forstå dit barn', 'forælderrollen', 'højtlesning og sprog', 'konflikthåndtering', 'småbørnsaktiviteter', 'familieøkonomi', 'sund kost' eller 'hverdag med institution, job og uddannelse'. Der vil blive lagt stor vægt på at bringe familiernes egne erfaringer i spil. Med en bred rekruttering i området vil deltagerne på holdene have meget forskellige forudsætninger mht. sociale og økonomiske vilkår, og der vil blive lagt vægt på, at forældrene kan bruge hinandens erfaringer og ressourcer til at støtte børnene i deres opvækst⁸.

Der foretages løbende en justering af forløbenes indhold, form og hyppighed på baggrund af indhentede erfaringer. Der kan undervejs blive behov for at tage særlig hånd om sproglige udfordringer, kulturelle misforståelser og ønsker om kønsopdelte aktiviteter. Både jordemødre og sundhedsplejersker er centrale i forhold til at motivere familierne til at deltage, og udgør selv en central del af partnerskabet omkring indsatsen. Den boligsociale medarbejders kendskab til lokale familier og beboere som benytter Kulturhuset vil være en anden væsentlig kontaktflade til potentielle deltagere.

Der vil undervejs blive lagt stor vægt på, at støtte initiativer og aktiviteter som deltagerne sætter i gang fx familie-picnic, barnevognsgåtur eller legepladsbesøg. Det understøtter den lokale netværksdannelse, giver forældrene mulighed for at bruge den nye viden og få oplevelser sammen med barnet. Som en del af den mere langsigtede netværksdannelse vil der blive afholdt en årlig familieejr. Familieejren planlægges og gennemføres af frivillige i samarbejde med den boligsociale indsats. Familieejren bliver etableret for familier med børn i forskellige aldre og familieejren vil primært være finansieret gennem bevillinger fra eksterne fonde og puljer.

I Herredsvang er der en lang tradition for et velfungerende samarbejde mellem kommunale medarbejdere, den boligsociale indsats og frivillige. God familiestart vil styrke dette samarbejde og vil i tillæg til de beskrevne aktiviteter lægge vægt på, at familierne informeres og eventuelt føres over i allerede eksisterende tilbud fra de forskellige aktører som en del af en samlet indsats rettet udsatte familier.

Samarbejdsrelationer

Indsatsen er et partnerskab mellem lokale aktører, frivillige organisationer og den boligsociale indsats. Som aktører indgår jordemødre, sundhedsplejen, socialcenter, lokalbibliotekerne, tandplejerne, PPR, Dagtilbud Hasle og sundhedscaféerne i Aarhus. Samarbejdet med frivillige organisationer udbygges undervejs efter behov f.eks. Home Start eller Ungdommens Røde Kors.

⁸ For at sikre, at familierne får den fornødne støtte og vejledning vil der i de fleste uger, hvor der ikke udbydes moduler være mulighed for, at deltage i åbent hus med sundhedsplejersken i Herredsvang Kulturhus.

Den boligsociale indsats vil to gange årligt indkalde til partnerskabsmøde for at evaluere og udvikle indsatsen. Den boligsociale medarbejder står for løbende at følge forløbet, samt vedligeholde kontakt til partnerskabets aktører og handle på de udfordringer der opstår undervejs.

Medarbejderressourcer

Den boligsociale indsats varetager den overordnede koordinering, udvikling af indsatsen, udarbejdelse af materiale og har kontakt til deltagerne på alle hold. Det skal være med til at sikre den enkelte deltager en oplevelse af kontinuitet og sammenhæng. Der er afsat 12 boligsociale medarbejdertimer om ugen til projektet.

Forankring

God Familiestart bygger fra starten på et partnerskab mellem kommunale forvaltninger, frivillige organisationer og den boligsociale indsats. Projektet skal forankres i de involverede instanser, og på baggrund af de nye ideer, den læring og de rutiner der bliver grundlagt og udviklet gennem projektperioden vil God Familiestart kunne fortsætte som et lokalt tilbud der drives og koordineres af de implicerede parter.

5.2. Indsatsområde 2: Uddannelse, beskæftigelse og erhverv

Succeskriterier og mål for indsatsområdet

Vision		I fællesskab styrker vi tryghed og trivsel i Herredsvang			
Succeskriterier på effektmålsindikatorer		- Fald i andel unge der ikke er i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter afsluttet grundskole - Fald i andel 24-årige der ikke har afsluttede eller ikke er i gang med en ungdomsuddannelse - Fald i andel voksne uden for arbejdsmarkedet - Fald i andel skolefravær			
Indsatsområde		Uddannelse, beskæftigelse og erhverv			
Aktiviteter		Lektiehjælp	Lommepengeprojekt	Herredsvang Kursussted	Herredsvang Jobsted
Hovedmål for aktiviteten		At flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse	At udsatte unge bliver i stand til at få og varetage et fritidsjob	At tilbyde opkvalificering og jobkompetencer som på sigt kan fører til jobmuligheder	At borgere i matchgruppe 2 får en øget tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet
Målopfølgeskema 1. år	Leverancer				
	Delresultater				
	Resultater				

Problemkompleks

I Herredsvang er ca. 37 % af alle voksne borgere udenfor arbejdsmarkedet og ledigheden er igennem de seneste fem år stadig svagt stigende. Over dobbelt som mange lever på kontanthjælp, starthjælp eller forrevalidering i Herredsvang sammenlignet med Aarhus i alt. Konsekvenserne af den manglende arbejdsmarkedstilknytning er bl.a., at der bor mange lavindkomstfamilier afspejlet ved at 28,2 % af alle børn i Herredsvang er tildelt en økonomisk friplads i daginstitution/SFO⁹.

⁹ Økonomisk friplads gives når husstandens beregnede indkomst er under kr. 148.701 kr. (2010-niveau). Fripladsskalaen forhøjes med 52.000 kr. (2010-niveau) for enlige forsørgere.

Figur 11: Beskæftigelse og indkomst

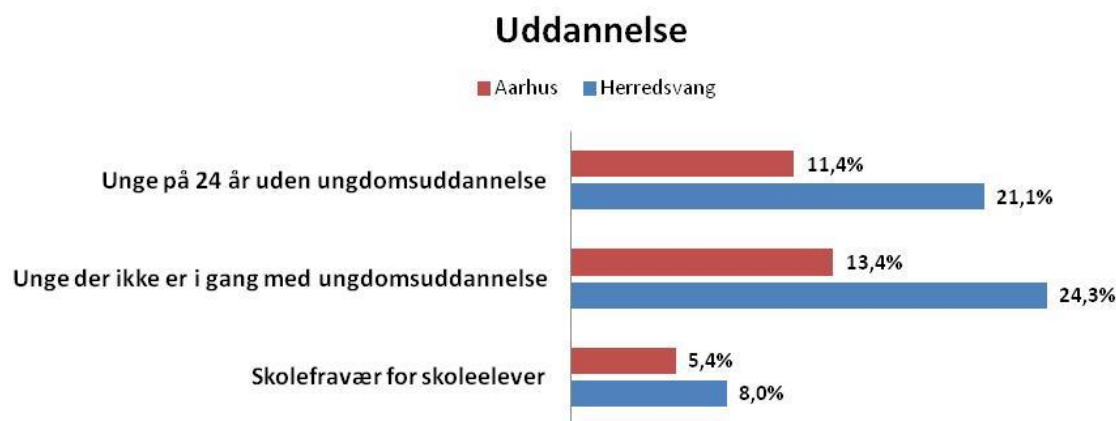

En del af de beboere i Herredsvang, der står udenfor arbejdsmarkedet, tilhører matchgruppe 2 og 3. I matchgruppe 2 er der tale om borgere, som har andre udfordringer end arbejdsledigheden. Det kan eksempelvis dreje sig om sprogveskkeligheder, sundhedsproblemer, psykiske udfordringer, misbrugsproblematikker eller en fortid med kriminelle handlinger, som betyder der skal særlig støtte til for at være i stand til at varetage et ordinært job. For borgere i matchgruppe 3 kan udfordringerne være så store, at det kan være umuligt overhovedet at deltage i en beskæftigelsesindsats eller klare hverdagen. Disse beboere skal først og fremmest lære at mestre deres egen hverdag samt tilegne sig helt basale kompetencer, førend de kan være en del af en beskæftigelsesindsats. Desuden har Herredsvang tre gange så mange borgere på en førtidspension og alderspension end gennemsnittet for hele Aarhus kommune. Blandt denne gruppe er der efterspørgsel på livsindhold, på struktur i dagligdagen, på anerkendelse og at være en del af et fællesskab. Disse behov kan tilgodeses og opfyldes i de forskellige funktioner i Jobstedet i form af at indgå som ligeværdige medarbejdere på frivillig basis.

Den høje andel af beboere uden beskæftigelse har negative konsekvenser for både voksne og børns trivsel og tryghed. Udover en forringet levestandard, der har negativ indflydelse på beboernes fysiske og psykiske sundhed, oplever mange familier, hvor en eller flere voksne er uden arbejde, at deres netværk og livsmuligheder begrænses. For børn og unge, i familier uden tilknytning til arbejdsmarkedet, betyder det manglende rollemodeller i hjemmet og en manglende forståelse for, hvad det vil sige at varetage et job. I sidste ende kan det for disse børn og unge betyde, at de er dårligere rustet til selv at gennemføre en uddannelse og/eller komme ind på arbejdsmarkedet.

Figur 5 viser, at på nogle centrale mål for skolegang og ungdomsuddannelse halter Herredsvang alvorligt tilbage set ift. Aarhus i alt. Blandt skoleelever er der en væsentlig højere samlet andel af skolefravær end for Aarhus i alt. Samtidig er Herredsvang langt fra at leve op til Regeringens fastsatte 95 % målsætning på ungdomsuddannelsesområdet. Således er ca. 25 % på en årgang ikke gået i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter endt grundskole og blandt de 24-årige er der over en 1/5 som ikke har gennemført eller i gang med en ungdomsuddannelse.

Figur 12: Skolegang og ungdomsuddannelse

For at overvinde den sociale arv og forbedre ovenstående statistik er det derfor nødvendigt at arbejde med Herredsvangs børn og unge på flere fronter, i øjenhøjde og lytte til det enkelte barns/unges behov for støtte og vejledning. Det kan være gennem lektiehjælp, personlige samtaler, vejledning, kurser mv. Et andet centralt værktøj er at give den/de unge en mulighed for at prøve kræfter med at varetage et fritidsjob. I Herredsvang er der en stigende efterspørgsel blandt unge på at få et fritidsjob, men mange af disse unge oplever det som vanskeligt at søge og fastholde et fritidsjob. Desuden er de ikke i besiddelse af de fornødne kompetencer og netværk for at få foden indenfor på arbejdsmarkedet. Det er derfor et vigtigt fokuspunkt at give disse unge det fornødne kompetenceløft og netværk, så de får bedre muligheder for at blive ansat i og fastholde et fritidsjob/job. Desuden har en gruppe unge i Herredsvang oplevet særlige udfordringer og nederlag i forbindelse med skolegang, uddannelse og i livet generelt. Der ligger derfor en stor opgave i at gribe disse unge, således de kan vende tilbage til normalsystemet.

Aktiviteter

Uddannelse, kompetenceløft og beskæftigelse hænger nøje sammen i Herredsvang. Aktiviteterne under denne indsats har det til fælles at de bidrager til at styrke beboernes mangfoldighed af kompetencer, tilgodeser individuelle behov og ønsker, så beskæftigelsesmulighederne, trivslen, og livmulighederne øges. Aktiviteterne er tilrettelagt ud fra et helhedsorienteret perspektiv, således de understøtter og supplerer hinanden, og der vil være tilbud til beboere i alle aldre samt mulighed for at følge og støtte beboere gennem en udvikling fra barn gennem ungdomslivet til voksenlivet.

Det betyder også, aktiviteter under denne indsats indvirker og understøtter andre indsatsområder. Når beboere ansættes i en praktik i IT-hjørnet er det medvirkende til et større kursusudbud eller bidrag til borgerportalen og dermed at løfte kommunikation og image. Når Sundhedscaféen etablerer sund kost kurser fremmer det borgernes fokus på egen sundhedstilstand, og når beboere med anden baggrund end dansk, hvor udfordringen er manglende inklusion i det danske samfund, knyttes an til tilbud i Tekstilværkstedet, understøtter det beboerens sprogudvikling, netværk, øger opmærksomheden på øvrige tilbud i Kulturhuset og dermed forståelse af såvel det lokale og som det danske samfund generelt. Ligeledes er ansættelse af de unge i lommepengejobs i Kulturhuset medvirkende til at øge ejerskabet til Kulturhuset, styrke relationerne til voksne rollemodeller og dermed have en kriminalpræventiv effekt.

5.2.1. Lektiehjælp

Problemkompleks

En stor andel af Herredsvangs børn og unge vokser op i familier, hvor forældrene har en kort skolegang eller aldrig selv har gået i skole. Der er desuden en del af disse og andre forældre, der har en usikker forståelse af det danske sprog. Forældrenes relativt få skolekundskaber, begrænsede viden om skole- og uddannelsessystemet og sproglige barrierer betyder, at børn og unge i disse familier har et alvorligt skole- og uddannelsesmæssigt handicap, hvis de ikke får støtte til skolegang og lektier andre steder.

Målgruppe

- Børn i alderen 6-12 år og unge i alderen 13-18 år fra skolesvage familier.

Mål for aktiviteten

- At flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse

Delmål:

- At nedsætte skolefraværet

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

Indhold og praksis

Der er etableret lektiehjælp for børn og unge i Kulturhus Herredsvang tre gange om ugen. To gange ugentligt er det frivillige under Dansk Flygtningehjælp som varetager lektiehjælpen som et aftentilbud fra kl. 17-19 og en gang om uge er det lønnede medarbejdere fra Ungdomsskolen, der giver lektiehjælp tirsdag eftermiddag.

Lektiehjelperne til aftentilbuddet bliver i stort omfang rekrutteret på det lokale kollegium blandt studerende på videregående uddannelser. Lektiehjelperne hjælper med konkrete lektier efter behov, og har undervejs mulighed for uformelle samtaler om det at lære, den gode opgave m.m. og fungerer gennem eget uddannelsesvalg som rollemodeller.

Lektiehjælpere til tilbuddet fra ungdomsskolen er medarbejdere med pædagogisk faglighed, og de vil på samme vis kunne hjælpe med konkrete lektier efter behov. Ydermere vil de gennem kontakten i lektiehjælpen kunne reagere på problematiske forhold omkring barnet, og kunne fungere som brobyggere i forhold til en eventuel udvidet støtte til børn og familier.

For en del af børnene er lektiehjælpen den eneste mulighed for at få hjælp til svære lektier, og dermed holde sig på faglig højde med resten af klassen. Lektiehjælpen i den nuværende form bliver flittigt benyttet og er meget værdsat af børn og unge i alderen 6 - 18 år. Det er erfaringen, at det i særdeleshed er pigerne, der

benytter sig af tilbuddene. Der vil i de kommende år blive gjort en udvidet indsats for at få drenge, i særdeleshed de mere udsatte drenge til at benytte lektiehjælpen, hvilket bl.a. vil ske gennem relationsarbejdet i Unge Caféen. Det kan både dreje sig om en mere individuel, håndholdt indsats og en justering af tilbuddenes form. Derudover vil der i den fortsatte udvikling af de lokale lektiehjælpstilbud blive arbejdet med at styrke samarbejdet med skoler og forældre.

Samarbejdsrelationer

Dansk Flygtningehjælp er i samarbejde med Hasle bibliotek ansvarlige for tilbuddet om lektiehjælp to gange om ugen. Ungdomsskolen er ansvarlig for tilbuddet om lektiehjælp en gang om ugen. Der er et løbende samarbejde med Klub2teket og Hasle skole.

Medarbejderressourcer

Dansk Flygtningehjælp etablerer lektiehjælp på frivillig basis 2 gange pr. uge. Ungdomsskolen etablerer lektiehjælp en gang ugentligt med lønnede medarbejdere der har en særlig pædagogisk indsigt 3 timer/uge. Hasle Bibliotek stiller materialer til rådighed. Klub2teket og Hasle Skole (og i et vist omfang andre skoler) indgår som centrale samarbejdspartnere omkring netværksmøder, dialog med familier og henvisning til lektiehjælpen. Den boligsociale børn- og ungemedarbejder lægger ca. 3 timer pr. uge i tilknytning til aktiviteten.

Forankring

De forskellige lektiehjælpstilbud i Kulturhus Herredsvang vil fortsat være forankret i henholdsvis Dansk Flygtningehjælp som varetager både rekruttering og praktisk gennemførelse i samarbejde med Hasle Bibliotek, og ungdomsskolen der afsætter lønnede undervisere til opgaven.

5.2.2. Lommepengeprojekt

Problemkompleks

I Herredsvang bor der mange børn og unge, der har flere udfordringer i deres dagligdag pga. integrationsmæssige, økonomiske og sociale forhold. Disse børn og unge oplever det som vanskeligt at komme i betragtning til et fritidsjob. De muligheder et fritidsjob giver både i forhold til læring, netværk, øget selvværd, struktur i fritidslivet samt øvelsen i at have egen indkomst, har stor værdi. Varetagelsen af et fritidsjob lærer de unge at tage ansvar og holde fast, hvilket smitter positivt af på skolegangen og kan bidrage positivt til at den unge bliver i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

I Herredsvang oplever vi en stigende efterspørgsel på fritidsjob, men de unge støder ofte på forskellige barrierer ift. at få et fritidsjob. Det er derfor vigtigt med en særlig jobindsats rettet mod de unge, der bor i Herredsvang, som ikke mestrer de basale færdigheder, der kræves for at varetage et fritidsjob, f.eks. at møde til tiden. Disse unge oplever yderligere vanskeligheder ved at udforme en ansøgning og har ikke den fornødne selvtillid til selv at gå ud at søge et job. Disse unge har brug for at tilegne sig nye kompetencer gennem praktisk erfaring og undervisning. De har brug for at opleve succes og høste anerkendelse, førend de er parate til at varetage et egentligt fritidsjob.

Målgruppe

- Unge i Herredsvang i alderen 13-18 år, der gerne vil have et fritidsjob, og som er motiveret til at modtage undervisning og vejledning i at få et fritidsjob. Der er løbende plads til seks unge i lommepengejob.

Mål for aktiviteten

- At udsatte unge bliver i stand til at få og varetage et fritidsjob

Delmål:

- At de unge opnår ejerskabsfornemmelse overfor det boligsociale arbejde, således de unges sociale medansvar for lokalområdet øges

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

Indhold og praksis

For de unge, der har brug for at lære og tilegne sig basale kompetencer inden det er realistisk at opnå et almindeligt fritidsjob, er der mulighed for at blive ansat i et lommepengejob i Kulturhus Herredsvang. Det kan eksempelvis være i cafeen som opvasker eller afrydder, det kan være vedligeholdelse af udearealer eller stole- og bordopstilling. Forløbet vil blive fulgt tæt af driftsmedarbejdere samt boligsocial medarbejder, og i forbindelse med det praktiske arbejde vil der være indlagt gruppeundervisning to timer hver anden uge. Her vil der blive gennemgået forskellige emner, som er relevante i forhold til at kunne varetage et fritidsjob, eksempelvis mødetider, opførsel, sprog og påklædning. Desuden vil der udarbejdes en individuel plan for lommepengeforløbet, hvor indhold og mål med jobforløbet vil være præciseret. Denne plan vil sammen med en kontrakt blive gennemgået og underskrevet i samarbejde med forældrene. Efterfølgende vil forældrene sammen med den unge blive indkaldt til udviklingssamtaler to gange i forløbet. Forløbet vil almindeligvis vare 6 måneder med mulighed for forlængelse, hvis det vurderes hensigtsmæssigt.

I udslusningsfasen vil den unge modtage vejledning og hjælp i IT-Hjørnet i Kulturhuset til at søge og skrive ansøgninger til et egentlig fritidsjob. Den unge vil modtage støtte og opbakning i forbindelse med ansættelsessamtale, og tæt opfølgning i opstartsfasen af et fritidsjob udenfor det boligsociale arbejde. Lommepengeordningen forventes at blive udvidet, således der bliver oprettet lommepengejobs hos de lokale erhvervsdrivende og kommunale institutioner.

Der vil være unge, som har for store udfordringer til at et lommepengejob vil være en egnet løsning. Disse unge kan være truet af misbrugsproblemer, kriminalitet eller et længerevarende fravær fra skolen. Disse unge vil i højere grad kunne profitere af en kommunal arbejdspraktik, som etableres i samarbejde med Ungdomscentret. Ungdomscentret vil varetage den individuelle og håndholdte indsats, og praktikpladser kan tilbydes i Kulturhuset og i nærområdet. Hvor det er mere hensigtsmæssigt etablerer Ungdomscentret en arbejdspraktik uden for lokalområdet.

Samarbejdsrelationer

Udover et samarbejde med FU, ungdomsskolen og Ungdomscentret indgår lommepengeprojektet i et tæt samarbejde med den lokale fritids- og ungdomsklub med henblik på at støtte og strukturere den unges fritidsliv.

Medarbejderressourcer

Boligsocial børne- og ungemedarbejder indgår med ca. 7 timer om ugen afhængig af antal af besatte lommepengejobs. Ungdomsskolen bidrager med 9 times undervisning pr. mdr. Desuden vil de unge modtage vejledning af medarbejdere ansat i de funktioner, den unge er tilknyttet. Ungdomscentret indgår med de medarbejderressourcer, der er behov for i den konkrete arbejdspraktik.

Forankring

Det forventes, at projektet i Helhedsplanens forløb kan blive en integreret del af kommunens fritidsjobordning. Aarhus Kommune har oprettet 500 lønnede kommunale fritidsjobs med henblik på at opnå kommunens målsætning, at 95 % af en årgang gennemfører en ungdomsuddannelse. Det forventes i løbet af projektperioden at etablere et samarbejde med kommunens fritidsjobformidling, således de unge i Herredsvang formidles til og ansættes i disse fritidsjobs, så indsatsen i højere grad forankres i kommunen.

5.2.3. Herredsvang Kursussted

Problemkompleks

I Herredsvang er 37 % af beboerne udenfor arbejdsmarkedet, og en del beboere har kort eller ingen skoleuddannelse. For en del beboere har manglende uddannelse, lille netværk, få færdigheder og et usikkert dansksprog betydning for om det er muligt at komme i job. Der er desuden en gruppe unge over 18 (fx er 21 % af alle 24-årige hverken i gang med eller har gennemført en ungdomsuddannelse) som er faldet fra i skolesystemet, og som mangler en række basale færdigheder. For at øge livsmulighederne for beboere i området – herunder at komme i arbejde vil det være centralt at udvikle lokale muligheder for kompetenceløft og lokal uddannelse.

Målgruppe

- Primær målgruppe: Beboere over 18 år på kontanthjælp, starthjælp, sygedagpenge og dagpenge. Denne gruppe svarer til ca. 450 beboere i Herredsvang.
- Sekundær målgruppe: Førtidspensionister og øvrige beboere i området.

Mål for aktiviteten

- At tilbyde opkvalificering og jobkompetencer som på sigt kan fører til jobmuligheder

Delmål:

- At bygge bro til andre job-, uddannelses og aktivitetsmuligheder
- At styrke netværksdannelse

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

Indhold og praksis

Kursusstedet i Kulturhus Herredsvang benytter Kulturhusets eksisterende faciliteter og medarbejdere som basis for at etablere og udvikle relevante kursustilbud i samarbejde med lokale frivillige og eksterne samarbejdspartnere med henblik på at styrke den enkeltes kompetencer, jobmuligheder og netværk. Gennem kursusstedet er det muligt at træde ind i et kursustilbud der opleves som relevant i eget liv.

For at imødekomme behov der opstår løbende samt understøtte at beboeres ressourcer kommer i spil vil der blive lagt vægt på en alsidighed i kursustilbuddene. Der vil desuden blive lagt vægt på at understøtte initiativer, hvor beboere gennem egen kursusdeltagelse bliver i stand til at varetage undervisning for andre. Der har tidligere været gode erfaringer med at uddanne lokale instruktører indenfor f.eks. kreative tilbud og motion.

Kursusstedet kan tilbyde korte og længere jobrettede kurser. Det kan være tilbud hvor kvinder kan lære at cykle, hvilket er en forudsætning for en del jobs i hjemmeplejen. Det kan være et dansksprogligt samtaletilbud, hvor det er muligt, at træne almindelig sprogforståelse eller et tilbud om FVU-dansk der styrker læse- og skrivefærdigheder. Endelig kan et eksempel være et motionstilbud som styrker velværet og dermed overskuddet til at komme videre.

IT-hjørnet kan tilbyde kurser indenfor grundlæggende PC herunder jobrelevante færdigheder som brug af mail, internetsøgninger og brug af regneark. IT-hjørnet tilbyder desuden kurser indenfor billedbehandling, videoredigering og lydoptagelser. IT-hjørnet skal fungere med åbne tider der giver jobsøgende mulighed for konkret hjælp til CV, jobsøgning m.v.

IT-hjørnet udvikler løbende nye tilbud knyttet til bydelsportalen aarhusvest.dk. Det vil bl.a. give beboere mulighed for at dygtiggøre sig indenfor journalistik, kommunikation, hjemmesider og multimedier. I caféen er det muligt at gennemføre kurser indenfor sund mad, etnisk madlavning samt fremstilling af varer til butik. Tekstilværkstedet har faciliteter til kurser indenfor design og syning. Tekstilværkstedet har en tosproget medarbejder som fungerer som brobygger til flere store sproggrupper i området, og en formidler af Kulturhusets øvrige tilbud.

Det vil også være kursusstedet der tager initiativer til debatarrangementer og kulturelle mødesteder der kan styrke civilsamfundet.

Tilbuddene i kursusstedet vil i høj grad spille sammen med aktiviteterne i jobstedet og husets rådgivningsfunktioner.

Samarbejdsrelationer

FO står for FVU kurser samt organisering af en række kursustilbud. Tilbud fra kursusstedet kan indgå i de formelle aftaler med Jobcenter Aarhus omkring praktikker i virksomhedscenteret. Dansk flygtningehjælp varetager cykelkursus. Opdateringen og udviklingen af bydelsportalen aarhusvest.dk sker i samarbejde med Hasle Bibliotek og Helhedsplanen i Frydenlund.

Medarbejderressourcer

Boligsocial medarbejder ca. 8 timer pr. uge til koordinering, rekruttering og kursusudvikling.

Forankring

En stor del af Kursusstedets aktiviteter vil blive varetaget af diverse kursusudbydere fx FO og ungdomsskolen. Viften af kurser der er forankret i frivillige organisationer vil desuden blive udbygget undervejs i forløbet. Der vil løbende være undervisningsaktiviteter der sigter mod en selvrekuttering indenfor lokalområdet ved at opkvalificere beboere til at kunne varetage funktioner som f.eks. underviser, mentor og frivilligledelse.

5.2.4. Herredsvang Jobsted

Problemkompleks

I Herredsvang har der de seneste fem år været en svag stigning i andelen af beboere udenfor arbejdsmarkedet. Andelen af borgere uden arbejdsmarkedstilknytning udgør således i dag 37 %, hvilket medfører negative konsekvenser for såvel den enkelte borger, for familien som for lokalområdet i øvrigt. En stor andel af disse borgere tilhører matchgruppe 2, hvilket betyder, de har flere udfordringer end arbejdsledigheden. Borgere kategoriseret i denne gruppe vurderes til at have gode muligheder for deltagelse i en beskæftigelsesindsats, men har behov for en særlig tilrettelagt og individuel indsats, som er muligt i det lokale Jobsted placeret i Kulturhus Herredsvang.

Målgruppe

- Aktiviteten er som udgangspunkt målrettet alle borgere, men i beskæftigelsesøjemed er der særlig fokus på borgere tilhørende matchgruppe 2. Desuden henvender aktiviteten sig til borgere, som har lyst til at indgå i frivilligt arbejde.

Mål for aktiviteten

- t borgere i matchgruppe 2 får en øget tilknytning til uddannelsesystemet og arbejdsmarkedet.

Delmål:

- At skabe positive muligheder for at beboerne kan udnytte og udvikle deres individuelle og unikke kompetencer ved deltagelse i frivilligt arbejde med en deraf øget livskvalitet til følge.
- At rekruttere frivillige som kan bidrage til at løfte den boligsociale indsats.

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

Indhold og praksis

Herredsvang Jobsted er en samlet betegnelse for forskellige arbejdspladser, hvor der tilbydes et differentieret udbud af forskellige arbejdsfunktioner og lærepladser med rig mulighed for individuelle hensyn. Jobsted

udgøres af forskellige arenaer, som danner udgangspunkt for lærepladser og kompetenceudvikling såvel for beboere med et uddannelse- og arbejdsmarkedssigte som for frivillige beboere, der ønsker et styrket netværk og flere livsmuligheder:

1. Cafeen, som er hjertet i Kulturhuset og fungerer som det uformelle mødested. Der tilberedes såvel kolde, lune som varme retter hver dag. Desuden produceres bagværk, serveres kaffe, the m.m. Opgaverne er kundebetjening indkøb, regnskaber, betjening af kasseapparat, tilrettelæggelse af månedsmenu, borddækning og forplejning til kursustilbuddene, til forskellige personaleaktiviteter i Kulturhuset, til eksterne samarbejdspartnere og til gæster og besøgende i øvrigt. Cafépersonalet består dels af flexmedarbejder, lejlighedsvis samfundstjenere og frivillige beboere
2. Tekstilværkstedet, som er et åbent værksted med adgang til bl.a. 10 symaskiner, som dagligt benyttes af 25-30 kvinder primært med anden baggrund end dansk. Arbejdsfunktionerne er hjælp og vejledning til forskellige sy-opgaver, produktion af forskellige håndarbejder til salg i Butikken samt sy-opgaver til Kulturhuset generelt.
3. Butikken, som fungerer dels som et udstillingsvindue for kreative beboere i Herredsvang dels som salgssted for beboernes unikke håndarbejder og kunstværker. Butikken har åbent dagligt og drives af frivillige beboere. Arbejdsfunktionerne er udstilling og dekoration, produktion af egne produkter samt kundebetjening og salg.
4. IT Hjørnet, som har åbent dagligt og er et åbnet tilbud, hvor der bl.a. ydes hjælp til opsætning af ansøgninger, arbejde med digitale billeder, scanninger, PowerPoint, Nem-ID samt råd og praktisk hjælp til stort som småt. Der udbydes desuden forskellige workshops og kurser. Arbejdsopgaverne ligger i bistand i tilrettelæggelse af kursustilbud og eventuel undervisning, vedligeholdelse af IT-udstyr og bistand i de forskellige åbne tilbud.
5. Bydelsportalen www.aarhus.dk, som egentlig er en del af IT-Hjørnet. Bydelsportalen er et slags elektronisk beboerblad, hvor man kan læse lokale nyheder, finde aktiviteter og adresser på lokale foreninger, institutioner og lignende. Her knyttes lærepladser i journalistik, foto, video og vedligeholdelse af hjemmesiden.

Foruden ovenstående ligger der en række andre arbejdsfunktioner i tilknytning til Kulturhuset i form af pedelfunktion, rengøring og vedligehold af udearealer.

Som en formel og understøttende funktion har det boligsociale arbejde indgået en samarbejdsaftale med Beskæftigelsesforvaltningen, som betyder, at Kulturhuset er godkendt som et Virksomhedscenter med plads til 6 praktikanter heraf tre pladser målrettet voksne over 30 år og tre pladser til unge under 30 år, alle forbeholdt beboere i Herredsvang og med fokus på beboere tilhørende matchgruppe 2. Jobcentret har visitationskompetencen og i samarbejde med den enkelte borger og virksomhedskonsulenten tilrettelægges et individuelt forløb, der tager højde for baggrund, forudsætninger, udfordringer og ønsker. Alle, der visiteres til Virksomhedscentret tildeles en mentor, som er knyttet til Kulturhuset Herredsvang, der følger beboeren gennem hele forløbet og vurderer den enkelte beboers progression i samråd med virksomhedskonsulenten. Forløbet har en varighed af 13 uger med mulighed for forlængelse.

Samarbejdsrelationer

Der samarbejdes tæt med såvel de øvrige boligsociale tilbud og aktiviteter i Kulturhuset samt med andre projektmedarbejdere og ansatte i Kulturhuset, herunder Biblioteket.

Desuden ligger der en formel samarbejdsaftale med Jobcentret angående Virksomhedscentret.

Medarbejderressourcer

- I Cafeen er der ansat en flexmedarbejder 25 timer pr. uge
- I Tekstilværkstedet er der tilknyttet en flexmedarbejder med 30 timer pr. uge
- I IT-Hjørnet er tilknyttet en flexmedarbejder 32 timer pr. uge
- Deltagere i Virksomhedscentret tilknyttes en mentor (enten en boligsocial medarbejder eller en driftsmedarbejder) 4-5 timer pr. uge.
- Unge ansat i fritidsjobs mellem 6 og 10 timer pr. uge (Ansatte i Lommepengeprojektet)
- Beboere tilknyttet Virksomhedscentret
- Boligsocial medarbejder ca. 7 timer pr. uge

Forankring

Aktiviteterne i Herredsvang Jobsted er en integreret del af Kulturhus Herredsvang og det boligsociale arbejde i Herredsvang.

5.3. Indsatsområde 3: Beboernetværk, inddragelse og demokrati

Succeskriterier og mål for indsatsområdet

Vision	I fællesskab styrker vi tryghed og trivsel i Herredsvang	
Succeskriterier på effektmålsindikatorer	• Fald i fraflyttede husstande	
Indsatsområde	Beboernetværk, inddragelse og demokrati	
Aktiviteter	Områdeguider	Mødesteder
Hovedmål for aktiviteten	At øge trivslen blandt beboerne ved at styrke social ansvarslighed	At udvikle netværk blandt borgerne
Målopfølgeskema 1. år	Leverancer	
	Delresultater	
	Resultater	

Problemkompleks

Beboerne i Herredsvang stammer fra over 70 forskellige lande i verden. Mange af disse er samtidig isoleret socialt grundet manglende arbejdstilknytning, sprogbarrierer og psykiske udfordringer. Dette giver særlige udfordringer for området, hvad angår etablering af beboernetværk, inddragelse og indføring i beboerdemokratiet. I et multikulturelt lokalområde, hvor mange af beboerne har et lavt uddannelsesniveau, er der ikke den samme forståelse for beboerdemokratiske principper. Det gør sig f.eks. gældende ift. at informere om betydningen af deltagelse på afdelingsmødet eller hvordan afdelingen hæfter solidarisk for skader/vedligehold af de fælles arealer, men også mere lavpraktisk i forhold til affaldshåndtering og udluftning af lejligheden.

For at kunne styrke inddragelsen af beboerne i det boligsociale arbejde kræver det samtidig nogle fælles arenaer/mødesteder, hvor beboerne i uformelle rammer kan mødes i eksisterende beboernetværk eller danne nye netværk på baggrund af fælles interesser. Kulturhus Herredsvang rummer mange af de mødesteder, som kan samle beboere på tværs af alder, køn og etnicitet, men der er samtidig behov for en udbygget formidling og kommunikationsindsats for at udvide husets gæster til en bredere skare samt til løbende at informere om de mange forskellige boligsociale tiltag og aktiviteter. I betragtning af hvor mange mennesker der bor i

Herredsvang, så er der forholdsvis få, der benytter de lokale muligheder for at bidrage til området, og en øget kommunikation om hvorledes, man kan bidrage i det boligsociale arbejde, vil derfor være hensigtsmæssigt.

Aktiviteter

Aktiviteterne under indsats 3 understøtter aktiviteter, hvor borgerne bliver inddraget i at tage ansvar for eget lokalområde samt mulighed for inklusion i forskellige fællesskaber.

Ved at etablere lokale uformelle og rummelige mødesteder af forskellig art bliver det muligt for en række beboere at deltage og herigennem skabe nye sociale netværk. Mødestederne kan danne ramme om helt basale behov som bespisning, men også rådgivning, aktivitetstilbud og mulighed for introduktion og involvering i de forskellige boligsociale indsatser.

Via etablering af et netværk af frivillige områdeguider vil kendskabet til den beboerdemokratiske proces øges og borgerens følelse af medansvar og udvikling af social kontrol vil udvides til at omfatte hele lokalområdet og understøttet af en kommunikationsindsats vil det medvirke til, at mulighederne bliver tilgængelige og attraktive for flere borgere.

5.3.1. Områdeguiden

Problemkompleks

Herredsvang er arealmæssigt et stort område. Med fire boligorganisationer, otte boligafdelinger, beboere med baggrund i over 70 forskellige lande og nye beboere i 12 % af lejemålene hvert år er der et stort behov for indsatser som styrker dialogen på tværs af såvel området som beboergrupper. Nabokendskab og kendskab til den boligsociale indsats kan gøre det nemmere at reagere på problematiske forhold på en konstruktiv måde og gå sammen om at etablere fælles initiativer.

I betragtning af hvor mange mennesker der bor i Herredsvang, så er der forholdsvis få der benytter de lokale muligheder for at bidrage til området, bl.a. har mange afdelinger store udfordringer med at kun få deltager i beboerdemokratiet.

Herredsvang har mange beboere med kort eller ingen uddannelse og mange beboere med en anden baggrund end dansk. Begge dele kan have betydning for at der samlet set er et underskud af viden om hvorfor det er vigtigt at sortere affald, hvordan det er muligt at spare på el og varme uden det ødelægger lejligheden eller kendskab til de kemikalier der bliver hældt i kloakken. Det er desuden vigtigt for et område at det gennem vedligeholdelse og ansvarlighed for de fælles arealer og faciliteter er attraktivt og økonomisk bæredygtigt at bo i området.

Der er over 900 beboere udenfor arbejdsmarkedet, og der kan i den forbindelse være brug for tiltag der bidrager med nye kompetencer der kan anvendes i forbindelse med job og uddannelse.

Målgruppe

- Alle voksne beboere i områdets 1800 lejemål. Der er særlig fokus på også at rekruttere beboere med anden baggrund end dansk (50 % af områdets beboere) samt beboere udenfor arbejdsmarkedet, ca. 900 beboere.

Mål for aktiviteten

- At øge trivslen blandt beboerne ved at styrke social ansvarlighed

Delmål:

- At styrke beboerdemokratiet og medborgerskab
- At styrke sammenhængskraften på tværs af lokalområdet via netværksdannelse

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

Indhold og praksis

Områdeguiden er lokale beboere fra forskellige afdelinger med forskellige baggrunde, viden og erfaringer, som vil bidrage med en række medborger-funktioner i lokalområdet. Områdeguiden har nogle faste mødetidspunkter, hvor de mødes i større eller mindre grupper, og hvor de kan udveksle erfaringer på tværs, planlægge guidens arbejde og få ny viden om udvalgte emner.

Områdeguiden kan f.eks. tilbyde rundvisninger i Kulturhus Herredsvang, lave rundvisninger i området, tilbyde forskellige typer af modtagelse af nye indflyttere, arrangere ture til forbrændingsanlæg, give en introduktion til beboerdemokratiet eller invitere til en temaaften om den sunde bolig. De kan også hjælpe med udarbejdelse af nyt informationsmateriale, samarbejde med ejendomsfunktionærer om undervisningstilbud eller hjælpe med at oversætte afdelingens forventninger og muligheder til indflyttere med andre modersmål end dansk.

Alle beboere der har lyst til at blive områdeguide kan indgå i arbejdet, og områdeguiden er som udgangspunkt en ulønnet og frivillig indsats.

Områdeguiden tager sig ikke af opgaver som i forvejen ligger i driften i de enkelte afdelinger, derimod er områdeguidens indsats tænkt som et supplement, der skal få flere beboere til at deltage i lokale aktiviteter, øge beboernes ejerskab til området og give den viden og vejledning til bedre at tage vare på egen lejlighed og fælles faciliteter og arealer. Bydelsportalen www.aarhusvest.dk er en eksisterende platform der kan benyttes aktivt i indsatsen.

Områdeguiden vil aktivt være med til at støtte netværksdannelse i området, dels som team og dels med kontakten til nye tilflyttere. Praktisk vil områdeguiden få flere erfaringer med planlægning og kommunikation og vil desuden kunne opkvalificeres gennem ny viden om fx konflikthåndtering eller energibesparelser gennem små kurser.

Samarbejdsrelationer

Områdeguiden vil kunne fungere som brobyggere til lokale aktiviteter, institutioner og foreninger, Områdeguiden vil arbejde sammen med afdelingsbestyrelser og varmemestre undervejs både i forhold til kommunikation og indhold. Den boligsociale indsats har en koordinerende funktion.

En række øvrige aktører bidrager i forbindelse med rekruttering fx lokalpsykiatrien og sundhedscaféerne.

Medarbejderressourcer

Boligsocial medarbejder i ca. 12 timer pr. uge. Varmemestre som oplægsholdere (betalt af driften).

Forankring

Områdeguiderne vil igennem projektperioden blive en synlig aktivitet i lokalområdet, og der vil blive lagt vægt på at udbygge samarbejdet med både afdelingsbestyrelser, ejendomsfunktionærer samt lokale institutioner og foreninger, og områdeguiderne vil mod slutningen af projektperioden kunne samle sig i en lokal netværksorganisering som rekrutterer nye deltagere og varetager områdeguidernes arbejde på frivillig basis fremadrettet.

5.3.2. Herredsvangs mødesteder

Problemkompleks

Herredsvang er arealmæssigt et stort område, som er placeret relativt afsondret fra andre bebyggelser og afgrænset af ringveje, marker og parkanlæg. I lokalområdet findes fire boligorganisationer repræsenteret ved otte boligafdelinger, som har hver sit mindre beboerhus eller beboerlokale. Det betyder, at man som udsat beboer risikerer at blive isoleret såvel i eget boligområde, som i forhold til det omkringliggende samfund. Med det perspektiv for øje er der behov for centrale mødesteder i Herredsvang, som vil trække flere beboere ud af boligerne for at mødes og udvikle netværk på tværs af alder og kulturel baggrund. Det vil styrke naboskabet og dermed øge beboernes tryghed. Der er brug for et fælles samlingssted, hvor der er let adgang til informationer og vidensdeling på tværs af lokalområdet med en større lokal sammenhængskraft til følge.

Målgruppe

- Primær målgruppe er alle beboere i Herredsvang med særlig fokus på udsatte borgere.
- Sekundær målgruppe er borgere fra andre bydele.

Mål for aktiviteten

- At udvikle netværk blandt borgerne
-

Delmål:

- At øge og sikre fortsat attraktive mødesteder i Kulturhuset

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

Indhold og praksis

Kulturhus Herredsvang tilbyder forskellige arenaer eller mødesteder for områdets beboere, hvor beboernetværk kan udvikles og styrkes og inddragelse af det boligsociale arbejder finder sted. Det medfører ejerskab blandt beboerne til området som igen kan afspejles i øget socialt ansvar samt styrket beboerdemokrati og sammenhængskraft. Særligt Caféen og Tekstilværkstedet er omdrejningspunktet for inddragelse og rekrutteringen af potentielle frivillige på tværs af alder, kulturel baggrund og religiøst tilhørsforhold. Begge er uformelle mødesteder i Herredsvang, som tjener flere formål som beskrevet under pkt. 5.2.1.:

- Cafeen er hjertet i Kulturhuset og har åben fra kl. 10-17 mandag -torsdag, fredag til kl. 14. Der tilbydes et udvalg af mad, bagværk og drikkevarer samt dagens varme middagsret, som kan nydes i selskab med andre beboere eller alene med dagens aviser. Caféen tiltrækker i særdeleshed beboere på overførselsindkomst, heraf en stor andel på en førtidspension eller alderspension for hvem dagens varme ret er eneste sandsynlige mulighed for at få et måltid varm mad. Derudover benyttes cafeen dagligt af de ca. 50 medarbejdere i Kulturhuset og ligeledes af både lokale og eksterne samarbejdspartnere. Dette er medvirkende til at udvikle professionelle samarbejdsrelationer samt udvikling af tættere relationer til beboerne. Caféen danner ligeledes ramme om lokalpsykiatriens åbne rådgivning, bankospil og forskellige kurser.
- Tekstilværkstedet er det uformelle mødested for kvinder. Mødestedet tiltrækker kvinder med mange forskellige etniske oprindelser, som afspejler det multikulturelle lokalsamfund, der er kendetegnet for Herredsvang. Tekstilværkstedet har dagligt åben fra kl. 10-16 og tilbyder forskellige sy-faciliteter, råd og vejledning. For mange kvinder er dette mødested første skridt ud i lokalsamfundet og benytter mødestedet til at udvikle netværk og for fleres vedkommende de første netværk udenfor egen nationalitet. Mødestedet er dermed medvirkende til at styrke inklusionen i det danske samfund understøttet af, at der kun tales dansk i Tekstilværkstedet, og at den to-kulturelle medarbejder, ansat i Tekstilværkstedet, optræder som nøgleperson og brobygger til øvrige aktiviteter i Kulturhuset, eksempelvis til Tid til Samtale (dansk kursus), gæstekok i Caféen, cykelkursus og Sundhedstjek i Sundhedscafeen. På denne måde skabes øget muligheder for, at disse beboere i rummelige og positive fællesskaber kan opnå nye kompetencer, blive inkluderet i såvel Kulturhuset, som i lokalsamfundet og dermed erhverve en større forståelse og indsigt i det danske samfund generelt.

Foruden de faste mødesteder anvendes Cafeens faciliteter efter lukketid tillige af andre grupper af beboere og lokale foreninger. Eksempelvis tilberedes og tilbydes sund kost for alle, mad og aktiviteter for unge, mandeaften og lejlighedsvis større arrangementer – Eid fest, julefest og andre forskellige kulturelle arrangementer. Alle aktiviteter, som understøtter og motiverer udvikling af nye netværk og tætte relationer.

Afgørende for mødestederne er, at beboerne i Herredsvang bliver kendt med, at Kulturhuset og dets faciliteter og aktiviteter er tilgængelige for alle. Der er en udbredt opfattelse blandt borgerne, at Kulturhuset kun er for bestemte beboergrupper eller for borgere med særlige interesser. På baggrund af en fortid med uroligheder og banderelateret kriminalitet, som udspillede sig i og uden for Kulturhuset, hersker der fortsat en opfattelse blandt borgere, at det er et utrygt mødested.

Udfordringen er derfor at aflive disse myter, at styrke Kulturhusets image, således Kulturhuset i borgernes bevidsthed bliver et attraktivt sted, hvor man har lyst til indgå i forskellige sammenhænge. Der anlægges derfor en kommunikationsstrategi på flere niveauer.

Der er fokus på, hvordan de forskellige aktivitetstilbud kan nå ud til beboerne. I betragtning af de mange forskellige kulturelle baggrunde, der er repræsenteret i Herredsvang, stiller det store krav til formidlingen. Formidlingen foregår både via trykte opslag, plakater, pjecer, flyer og månedlige nyhedsbreve, som kræver overvejelser angående udformningen i forhold til budskabet og hvilken målgruppe, der henvendes til. Desuden benyttes borgerportalen www.aarhusvest.dk. Portalen opdateres med kontaktoplysninger, informationer om aktiviteter og arrangementer. Den fortæller ligeledes de gode historier i Herredsvang og om Kulturhuset. Det kræver omfattende opsøgende virksomhed at motivere og inddrage lokale borgere, som hermed bliver involveret i at skrive de gode fortællinger på portalen.

En forudsætning for Kulturhusets tiltrækningskraft og image er, at når man træder ind, at det opleves som et rummeligt, imødekomende og trygt hus. Hertil er kommunikationen internt i Kulturhuset central.

Den interne kommunikation er en forudsætning for organisationskulturen og ikke mindst graden af medarbejdertrivsel. De ca. 50 medarbejdere er repræsenteret ved en mangfoldighed af uddannelsesmæssige, kulturelle, etniske og sproglige baggrunde. Eksempelvis er der uuddannede medarbejdere i den ene ende af huset og akademikere i den anden ende, der er ansat både analfabeter og kommunikationsmedarbejdere, nogle er fuldtidsansatte, andre er deltidsansatte og fritidsjobbere, atter andre er frivillige. Det stiller store krav til vedligeholdelse og udvikling af den interne kommunikation. For at styrke den interne kommunikation og dermed forstærke relationerne medarbejderne imellem er der brug for etablering og drift af et intranet, som kan sikre daglige informationer, orientering om medarbejdere og nye initiativer.

Den samlede kommunikationsindsats vil være medvirkende til, at borgerne i højere grad bliver opmærksomme på aktiviteterne, og at borgerne vil opleve en positiv og imødekomende atmosfære i Kulturhuset. De vil opleve, at der er mulighed for at få indflydelse på faciliteterne, på etableringen af nye aktiviteter, og at der er mulighed for at indgå i forskellige fællesskaber. De vil efterfølgende gå ud i lokalområdet og aflive myterne ved at fortælle historierne om, hvad Kulturhuset byder på. De vil optræde som positive ambassadører og kunne tiltrække nye beboere til Kulturhuset. Det vil muliggøre, at nye beboernetværk bliver udviklet på tværs med det formål, at borgerne føler sig som en integreret del af fællesskabet.

Samarbejdsrelationer

Der arbejdes tæt sammen med de fleste boligsociale aktiviteter, og især i forhold til beskæftigelsesindsatsen jf. pkt. 5.2.1 og 5.2.2.

Desuden samarbejdes med lokale beboergrupper og foreninger samt øvrige projektmedarbejdere og ansatte i Kulturhuset.

Medarbejderressourcer

- En køkkenleder ansat i et flexjob 25 timer om ugen samt 8 frivillige lokale cafemedarbejdere, samfundstjenere og skiftende medarbejdere i forskellige tilskudsjob.
- I Tekstilværkstedet varetages de faste opgaver af en to-kulturel medarbejder ansat i et flexjob.
- En medarbejder ansat i flexjob 32 timer pr. uge til praktisk udførelse af indsatsen herunder kommunikation og formidling.
- Flexmedarbejder i IT-Hjørnet bidrager med 5 timer pr. uge.

Forankring

Aktiviteterne i Herredsvang Mødesteder er en integreret del af Kulturhus Herredsvang og det boligsociale arbejde i Herredsvang.

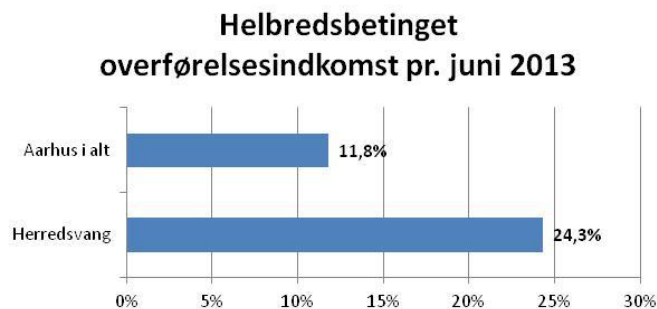
5.4. Indsatsområde 4: Sundhed

Succeskriterier og mål for indsatsområdet

Vision	I fællesskab styrker vi tryghed og trivsel i Herredsvang	
Succeskriterier på effektmålsindikatorer	• Fald i andel voksne på helbredsbeinet overførelsesindkomst	
Indsatsområde	Sundhed	
Aktiviteter	Sundhedstjek	Sundhedsformidling for etniske minoritetsgrupper
Hovedmål for aktiviteten	At fremme sundhedstilstanden blandt borgerne gennem forebyggende tiltag	At fremme sundhedstilstanden blandt borgerne gennem sundhedsformidling
Målopfølgeskema 1. år	Leverancer	
	Delresultater	
	Resultater	

Problemløsningskompleks

Sundhedsudfordringen i Herredsvang er markant. Som tidligere præsenteret er andelen af beboere på helbredsbeinet overførelsesindkomst høj sammenlignet med kommunen som helhed. Konkret er 24,3 % af de voksne i den arbejdsdygtige alder forhindret i at arbejde grundet helbreds-mæssige problemstillinger.

Gennem sundhedscaféprojektet, som via Det Boligsociale Fællessekretariat har kørt i området siden 2010, er det blevet tydeligt, at problemstillinger som motionsvanthed, overvægt og mental sundhed er gældende for en relativ stor gruppe af beboerne. Disse udfordringer handler ikke kun om sundhed men har også brede implikationer for beboerne. En dårlig sundhedstilstand kan gøre det vanskeligt at varetage et arbejde, ligesom det kan indvirke negativt på ens overskud til at være forælder og tage del i børnenes skole- og fritidsliv. Voksne med en dårlig sundhedstilstand har desuden ringere muligheder for at fungere som positiv rollemodel for deres børn i forhold til opbygningen af en sund og aktiv livsstil, som de kan bære med sig videre i livet. Sundhed handler således ikke kun om den enkeltes sundhedstilstand og livskvalitet her og nu men har også konsekvenser i forhold til arbejdsmarkedstilknytning og familieliv både i et kort- og langsigtet perspektiv. Gennem samarbejder med boligsociale aktiviteter som Tekstilværkstedet, Samtale-til-dansk, Cafeen, Ungecafeen og lokale aktører som Hasle Bibliotek og Sundhedsplejerskerne har sundhedscaféprojektet bl.a. bidraget til at knytte meningsfulde forebyggende aktiviteter som gåture for lokale kvinder og gravide, zumba, løbebånd, teoretisk-praktisk undervisning i Sund Mad, dialogoplæg om seksuel sundhed for unge og dialogoplæg om stress for voksne bl.a. udsatte beboere, hvoraf en del aktiviteter udover en forebyggende effekt på sigt også har en umiddelbar virkning i form af øget overskud i hverdagen og mulighed for øget netværk på tværs af etniske grupper.

I tillæg til ovenstående er det vigtigt at bemærke, at mange beboere har et begrænset kendskab til sundhedsvæsenet og dets forebyggende tilbud. Hertil kommer, at begrænset mobilitet såvel som begrænsede økonomiske ressourcer gør, at de generelle sundhedstilbud - fx Folkesundhed Aarhus' tilbud og tandpleje/læge - i Aarhus kun udnyttes i meget ringe grad. For de ikke-etnisk danske beboere kan der desuden være en sproglig barriere, der vanskeliggør kontakten til sundhedsvæsenet. Med disse udfordringer er der behov for en lokal fremskudt sundhedsindsats – ikke i form af et behandlingstilbud men som en uformel, tillidsskabende og brobyggende aktivitet, der kan sætte en sundhedsfremmende proces i gang ved beboerne og bringe dem i kontakt med det etablerede sundhedssystem og dets mange tilbud af både behandlende og forebyggende karakter. Det er i Sundhedscaféprojektet lykkedes at få kontakt med en del beboere med sådanne udfordringer, men det er fortsat en udfordring at få tilbuddet gjort kendt blandt de udsatte grupper.

Mål

Målet med sundhedsindsatsen er at fremme sundhedstilstanden i beboergruppen i bred og positiv forstand. Det handler ikke kun om forebyggelse af sygdomme men også om at fremme livskvalitet gennem et bredt fokus på både levevilkår, netværk og livsstil. Sundhedsindsatsen skal med andre ord fremme beboernes muligheder for at leve det liv, de ønsker, og som har værdi for dem. Det overordnede mål med indsatsen er således personlig empowerment og fremme af livsmuligheder for den enkelte, hvilket også kan give overskud til kontakt med andre. Med dette brede sigte vil sundhedsindsatsen spille sammen med såvel beskæftigelsesindsatsen som børn-, unge- og familieindsatsen. Personlig empowerment mere overskud og et bedre selv vurderet helbred kan gennem sundhedsindsatsen understøtte den enkeltes muligheder på arbejdsmarkedet og ligeledes fremme forældrekompetencer og overskud i forhold til varetagelse af forælderrollen. Når sundhed bruges som tilgang til det gode liv, beskæftigelse, uddannelse og empowerment mm. udgør det derfor en vigtig støttefunktion og et godt fundament for de øvrige boligsociale indsatser. Som nævnt er målet med den fremskudte sundhedsindsats i Herredsvang ikke at etablere et behandlingstilbud til beboerne. Kodeordene for indsatsen er oplysning, dialog og igangsættelse af personlige udviklingsprocesser, der undersøger og understøtter beboeres motivation og stillingtagen til egen og families sundhed og muligheder for hvordan beboerne om nødvendigt handle derpå. En vigtig funktion for den fremskudte sundhedsindsats er – hvor det er relevant - at vise beboerne hen til de rette behandlinger i det etablerede sundhedssystem. Brobygning til normalsystemet er med andre ord en vigtig del af indsatsen. Samarbejdet med det etablerede sundhedssystem beskrives nærmere i forbindelse med de enkelte aktivitetsbeskrivelser. Et

andet centralt element i indsatsen er, at den gennem en tæt kontakt til beboerne arbejder bredt med alle aspekter af deres livssituation med betydning for deres sundhedstilstand. Det kan være økonomi, familieforhold, boligsituation men også opmærksomhed på om mangler/er relevante sunde aktiviteter m.v., der har betydning for den enkeltes handlemuligheder, herunder mulighederne for at vælge en sundere livsstil. Med dette brede sundhedsperspektiv har sundhedsindsatsen en klar kobling til de øvrige boligsociale aktiviteter, der netop arbejder med disse forskellige aspekter af beboernes levevilkår. Målet med indsatsen er, at den skal gøre en forskel for dem, der allerede har konkrete sundhedsmæssige udfordringer, men indsatsen skal i lige så høj grad virke forebyggende. Forebyggelsesaspektet er vigtigt – ikke mindst i forhold til ungegruppen, der står overfor at skulle sikre deres tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet samt fungere som kompetente forældre.

Konkret er målene for deltagerne i sundhedsindsatsen følgende:

Succeskriterier

De primære succeskriterier for indsatsen knytter sig til målene på mellemlang sigt og er følgende:

- 75 % af de deltagere, der gentagne gange benytter tilbuddene i den boligsociale sundhedsindsats, oplever en forbedret sundhedstilstand i form af et bedre selv vurderet helbred.
- 60 % af de deltagere, der gentagne gange benytter tilbuddene i den boligsociale sundhedsindsats, oplever en mere grundlæggende ændring i deres levevilkår (familieforhold, økonomiske forhold mv.), der gør dem bedre i stand til at leve et sundt liv – også på sigt.
- 75 % af de deltagere, der gentagne gange benytter tilbuddene i den boligsociale sundhedsindsats oplever større mentalt og fysisk overskud

De sekundære succeskriterier for indsatsen knytter sig til de langsigtede mål. Med en 4-årig indsats er det ikke givet, at de langsigtede mål kan realiseres, særligt ikke målene omkring uddannelses- og arbejdsmarkedstilknytning. Det er imidlertid ambitionen i projektet, at der inden for projektperioden kan ses en begyndende udvikling i forhold til de langsigtede mål.

- 30 % af deltagerne i den erhvervsaktive alder, der gentagne gange har benyttet tilbuddene i den boligsociale sundhedsindsats, er kommet i arbejde eller uddannelse, og sundhedsindsatsen har spillet en vigtig rolle herfor.
- 50 % af deltagerne i den erhvervsaktive alder, der gentagne gange har benyttet tilbuddene i den boligsociale sundhedsindsats, oplever at deres muligheder for at komme i uddannelse/arbejde er forbedret i kraft af deres deltagelse i sundhedsprojektet.

- 60 % af de voksne deltagere over 18 år (både de nuværende og fremtidige forældre til ikke myndige børn) vurderer, at de med sundhedsprojektet har opnået bedre forældrekompetencer.

Aktiviteter

Sundhedsindsatsen består af to hovedaktiviteter:

- Sundhedstjek
- Sundhedsformidling for etniske minoritetsgrupper

5.4.1. Sundhedstjek

Problemkompleks

Baggrunden for sundhedstjekket er det forhold, at mange beboere i Herredsvang lever med udfordringer af fysisk, psykisk og social karakter, men ikke opsøger det etablerede sundhedssystem – hverken i forhold til behandling eller forebyggelse. Det betyder, at beboere med konkrete sygdomme og lidelser ikke får de relevante tilbud og behandlinger, lige som nye sundhedsmæssige problemstillinger for nye målgrupper får lov at udvikle sig. Det betyder ligeledes, at beboeres livskvalitet kan være påvirket negativt og markant af årsager, det etablerede behandlingssystem har tilbud til eller som relativt simple forandringer, den enkelte selv kan foretage i hverdagen vil kunne bedre fx gennem beskæftigelsesindsats, Ungecafeen, netværk i Tekstilværkstedet eller. Mange beboere såvel med dansk som ikke-dansk baggrund er i tvivl om, hvor de kan finde tilbud, som passer til dem og/eller som giver mening.

Målgruppe

Den primære målgruppe for sundhedstjekket er beboere i den erhvervsaktive alder uden arbejdsmarkedstilknytning, begrænsede økonomiske ressourcer og/eller etnisk minoritetsbaggrund. Erfaringsmæssigt er det disse grupper, der har de største sundhedsmæssige udfordringer og samtidig sværest ved at benytte det etablerede sundhedssystem. Den sekundære målgruppe er alle øvrige beboere i boligområdet. For begge målgrupper gælder det, at sundhedstjekket er åbent for alle uanset sundhedstilstand. Sundhedstjekket har ud over håndteringen af konkrete sundhedsproblemstillinger også til formål at forebygge sundhedsproblemer blandt beboerne. Derfor er aktiviteten også målrettet beboere uden konkrete sundhedsproblemer nu og her men med en interesse for sundhed og forebyggelse.

Mål for aktiviteten

- Målet med sundhedstjekket er gennem forebyggende tiltag, opsporing og henvisning til behandling og sundhedsfremmende tilbud i det etablerede sundhedssystem at fremme sundhedstilstanden blandt beboerne, så de blandt andet bliver bedre i stand til at varetage et arbejde og fungere som forældre. Sundhedstjekket sigter både på forebyggelse og håndtering af konkrete eksisterende sundhedsproblemer blandt beboerne. For de beboere der har sundhedsproblemer er målet med sundhedstjekket at få afklaret hvilke af deres udfordringer, der har størst betydning for deres trivsel og sundhed og anvist de bedste og mest konkrete handlemuligheder til at imødegå, mindske eller helt fjerne deres sundhedsproblemer. Disse handlemuligheder kan såvel være i det etablerede sundhedssystem, men i andre tilfælde i højere grad socialt samvær, netværksdannelse og aktiviteter i den øvrige boligsociale indsats. For den gruppe, der ikke har egentlige sundhedsproblemer nu, skal sundhedstjekket virke forebyggende gennem et fokus på blandt andet sund livsstil.

Delmål:

-

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-
- - 1500 beboere gør brug af sundhedstjekket i projektperioden 2014-2017
- - 30 % af brugerne af sundhedstjekket er under 30 år – en målgruppe der er vigtig i et forebyggelsesperspektiv
- - 60 % af brugerne af sundhedstjekket er uden for arbejdsmarkedet/uddannelsessystemet

Indhold og praksis

Sundhedstjekket er en videreførelse af det sundhedstilbud, der med Sundhedscaféprojektet under Det Boligsociale Fællessekretariat har kørt i området siden 2010. Sundhedstjekket er en samlebetegnelse for flere sundhedstilbud, herunder bodyscanninger, blodtryks- og blodsuktermålinger samt sundhedssamtaler. Er man interesseret i sundhedstjek, kan man vælge en eller flere af tilbuddene afhængigt af ens individuelle behov og motivation. Sundhedssamtalen er den mest omfattende del af sundhedstjekket, idet det består i en samtale med en sygeplejerske om en lang række forhold vedrørende sygdom, livsstil, generelle livsbetingelser samt behov for og ønsker til behandling og/eller livsstilændringer eller deltage i netværk, aktiviteter eller have behov for tilbud i de øvrige boligsociale indsatser så som hjælp til beskæftigelse uanset om det er lommepengejob, hjælp til CV, deltage i Ungecafeen osv... Sundhedstjekket er et uformelt og åbent tilbud, der gennemføres i de fysiske rammer i boligområdet, hvor beboerne er vant til at komme. I Herredsvang foregår sundhedstjekket i Kulturhus Herredsvang, hvor der i forvejen er en række andre aktiviteter. I og med at det er et åbent tilbud, kan beboerne komme forbi inden for åbningstiden som det passer dem uden visitering eller tidsbestilling. Sundhedstjekket vil ad hoc også kunne foregå i andre lokaliteter i området i opsøgende øjemed i forhold til særlige målgrupper fx i de forskellige afdelinger og selskabslokaler, under åben himmel, ved arrangementer mm.. Som del af aktiviteten vil sundhedsindsatsen være opmærksom på hvilke behov for lokale aktiviteter der bliver afdækket ved sundhedstjekkerne mhp at sikre relevante aktiviteter lokalt i samarbejde mellem den boligsociale indsats, foreninger, frivillige og kommunale aktører. Det kunne eksempelvis være dialogforedrag om forskellige emner, understøttelse af løbe-gå-kultur, netværksskabende samvær, sundhedsrådgivning for unge, hvilket må afstemmes efter aktuelle behov,

Samarbejdsrelationer

Det uformelle sundhedstjek gennemføres i tæt samarbejde med Magistraten for Sundhed og Omsorg (MSO) i Aarhus Kommune (jf. vedlagte samarbejdsaftale). Den lokale sundhedsenhed i MSO leverer 3 ugentlige sygeplejersketimer til sundhedstjekket, hvor sygeplejerskerne blandt andet skal gennemføre sundhedssamtaler med beboerne. Ved at de kommunalt og lokalt ansatte sygeplejersker indgår i sundhedstjekket sikrer man

brobygning til det etablerede sundhedssystem for de beboere, der har behov for behandling eller kunne have gavn af en henvisning til de eksisterende sundhedstilbud i kommunen. Herudover sikres det, at den boligsociale sundhedsindsats meningsfuldt supplerer de eksisterende tilbud frem for at dublere dem. Ud over samarbejdet med kommunen er samspillet med helhedsplanens øvrige boligsociale indsatser en central samarbejdsrelation. Således vil en del brugere af beskæftigelsesindsatsen kunne profitere positivt af sundhedstilbuddet, ligesom de mange sprogsvage kvinder der er kursister i Tekstilværkstedet, de store unge i Ungecafeen, forældrene i God Familiestart m.v.. Sundhedsindsatsen understøtter bl.a. på denne måde de øvrige indsatser i helhedsplanen, ligesom de øvrige aktiviteter i helhedsplanen støtter op om sundhedsindsatsen, idet de fokuserer på beboernes generelle livsbetingelser og dermed også forhold af betydning for mulighederne for at leve et sundt liv.

Medarbejderressourcer

Til at drive og koordinere de konkrete aktiviteter i sundhedstjekket samt facilitere de nødvendige samarbejdsrelationer omkring sundhedstjekket ansættes 1/3 projektleder (ca. 12 timer ugentligt). Projektledelsen varetager samtidig tilsvarende indsatser i tre andre helhedsplaner i samme periode 2014-2017.

Forankring

Sundhedstjekket ønskes på sigt forankret i den lokale kommunale drift i MSO, nærmere bestemt i den lokale sundhedsenhed eller tilsvarende som en særlig fremskudt indsats for de beboere i de udsatte almene boligområder, som ikke benytter de eksisterende tilbud. Forankringsstrategien understøttes i indsatsperioden af, at sygeplejerskerne fra den lokale kommunale sundhedsenhed indgår som en del af teamet omkring sundhedstjekkerne. Herved opnår de erfaring med aktiviteten og ser resultaterne heraf. I løbet af projektperioden vil der være fokus på at styrke og udfolde samarbejdet mellem forvaltningen og boligområdet samt udvikle og raffinere det brobyggende tilbud. Herved kan det sikres, at den aktivitet, der på sigt forankres i MSO er effektiv i forhold til at nå de beboere, som normalsystemet i dag har svært ved at nå.

5.4.2. Sundhedsformidling for etniske minoritetsgrupper

Problemkompleks

Det er dokumenteret, at etniske minoriteter i Danmark samlet set har en dårligere sundhedstilstand end befolkningen generelt. Der er flere med et dårligere selv vurderet helbred, flere med langvarig sygdom, der er også flere overvægtige og flere fysisk inaktive blandt etniske minoriteter (Region Midtjylland, Etniske minoriteters sundhed, 2008). Samtidig er etniske minoriteter ofte stillet over for en række udfordringer af både social, kulturel og sproglig karakter som har betydning for evnen til at navigere i og gøre hensigtsmæssig brug af det danske sundhedsvæsen. De etniske minoriteter har således nogle særlige sundhedsudfordringer, der kalder på en særlig målrettet sundhedsfremmende indsats, der både kan nå og bevæge de etniske minoriteter. At sikre at denne gruppe får forbedret sin adgang til et sundere liv med bedre levevilkår og mere overskud til sig selv og familien er en udfordring for mange af de tilbud, beboeren med ikke-dansk baggrund kan benytte i Herredsvang og i Aarhus som helhed uanset om det er den boligsociale indsats, tværkulturelle foreninger eller kommunale tilbud. Den boligsociale indsats findes i beboernes lokalområde, men i mødet med en specifik sundhedsindsats opstår ofte sproglige udfordringer, der ikke er løst med nuværende boligsociale og lokale indsatser herunder sundhedscafeprojektet.

Målgruppe

Som allerede indikeret er målgruppen for sundhedsformidlingsindsatsen beboere over 18 år af anden etnisk herkomst end dansk bosiddende i boligområdet.

Mål for aktiviteten

- Målet med aktiviteten er gennem samarbejde med de boligsociale indsatser at opnå kontakt til beboergrupper med sproglige og kulturelle udfordringer og tilbyde undervisning og information om specifikke sundhedsemner men ligeledes bred information om relevante tilbud lokalt i den boligsociale indsats (beskæftigelse, Ungecafe, Cafe, Tekstilværksted, IT-hjørnet m.v. eller i Aarhus Kommunes Sundhedstilbud). Det centrale i aktiviteten er gennem *peer education* at skabe ændringer i målgruppens viden, holdninger, overbevisning og/eller adfærd, så de bl.a. bliver bedre i stand til at træffe de livsstilsvalg, de ønsker og som giver mening for dem, men altså også andre måder at øge egen og families sundhed bredt forstået.. Det handler kort sagt om gennem oplysning at skabe viden der kan omsættes til handling for et bedre og sundere liv for den enkelte. Den etniske sundhedsformidling er et nyt tiltag i boligområdet og er en udbygning af det tidligere sundhedscaféprojekt og et supplement til sundhedstjekket. Ambitionen med sundhedsformidlingen er gennem samarbejde at nå endnu længere ud i boligområdet end sundhedstjekket formår. Derudover er hensigten med formidlingsindsatsen at arbejde endnu mere bredt med sundhed end rammerne i selve sundhedstjekket tillader.

Delmål:

-

Succeskriterier

Leverance 1. kalenderår:

-

Delresultat 1. kalenderår:

-

Resultat 1. kalenderår:

-

- Etnisk Sundhedsformidlere afholder på eget initiativ fire årlige arrangementer i boligområdet med fokus på udvalgte emner med betydning for beboernes sundhed og livskvalitet
- Sundhedsformidlerne kan dokumentere i alt 10 besøg om året i foreninger og andre lokale netværk i boligområdet
- 75 % af målgruppen har i løbet af projektperioden været i kontakt med sundhedsformidlerne

Indhold og praksis

Aktiviteten baserer sig på *peer education* som forebyggelsesmetode, hvor såkaldte '*peers*' (ligemænd) arbejder med målgruppen. En '*peer*' er kendetegnet ved at have samme baggrund med hensyn til en eller flere identitetsskabende faktorer som f.eks. kan være relateret til sprog, kultur, madvaner, traditioner eller personlige karakteristika. *Peer education* er en fleksibel og dynamisk metode, hvor det centrale er, at der sker en interaktion med målgruppen. Sundhedsformidlerne rekrutteres via den boligsociale indsats, foreninger og andre netværk gerne fra lokalområdet. I det omfang der ikke kan findes lokale sundhedsformidlere, foretages rekrutteringen bredere. Kravet til sundhedsformidlerne er, at de skal kunne tale dansk og et af følgende sprog: tyrkisk, arabisk, somalisk, farsi, vietnamesisk, tamil eller andre relevante sprog. Desuden skal

sundhedsformidlerne som udgangspunkt have en sundhedsfaglig baggrund (f.eks. social- og sundhedsassistent). Før de kan fungere som sundhedsformidlere skal de desuden gennemgå et uddannelsesforløb på ca. 50 timer med fokus på sundhedspædagogik, borgerrettet forebyggelse og sundhedsvæsnets indretning. Sundhedsformidlerne skal herefter i lokale foreninger og netværk i boligområdet oplyse om sundhedsrelaterede emner og eksisterende sundhedstilbud. Det er samtidig en mulighed for på eget sprog at få information om muligheder i Herredsvangs boligsociale indsats. De relevante emner er bestemt ud fra behov, som er identificeret og aftalt i et samarbejde mellem en opsøgende medarbejder fra Folkesundhed Aarhus, den boligsociale indsats og det lokale netværk. Sundhedsformidlerne aflønnes på timebasis for deres indsats af Folkesundhed Aarhus som også sørger for, at der uddannes en sprogligt bred vifte af sundhedsformidlere.

Samarbejdsrelationer

Magistraten for Sundhed og Omsorg i Aarhus Kommune driver den etniske sundhedsformidlingsindsats. Som nævnt varetager de rekrutteringen og kompetenceudviklingen af sundhedsformidlerne og faciliteter desuden netværk for alle kommunens sundhedsformidlere (jf. vedlagte samarbejdsaftale). Helhedsplanens sundhedsindsats indgår som samarbejdspartner i forhold til at få identificeret beboernes behov og ønsker samt skabt kontakt til de relevante lokale foreninger og netværk. I forhold til identifikationen af behovene i området samt kontakten til foreninger og lokale netværk er samarbejdet mellem sundhedsindsatsen og de øvrige boligsociale indsatser i helhedsplanen centralt.

Medarbejderressourcer

Den overordnede projektledelse af sundhedsformidlingsindsatsen samt rekrutteringen og kompetenceudviklingen af sundhedsformidlerne varetages af Folkesundhed Aarhus. Indsatsen koordineres med den deltidsansatte projektleder, der er ansvarlig for sundhedstjekket som beskrevet ovenfor.

Forankring

Sundhedsformidlingen for etniske minoriteter tænkes efter projektperioden forankret i Magistraten for Sundhed og Omsorg (MSO) i Aarhus Kommune. MSO arbejder lige nu på udviklingen af en større forebyggende og sundhedsfremmende indsats målrettet etniske minoriteter. Indsatsen, der hedder 'Sundhed på kanten, er udsprunget af Aarhus Kommunes sundhedspolitik 2012-2014, hvor et af satsningsområderne er 'Lighed i sundhed gennem målrettede indsatser'. Den etniske sundhedsformidling vil med sit fokus på forebyggelse og etniske minoriteter kunne indgå som en naturlig del af denne overordnede satsning i MSO.

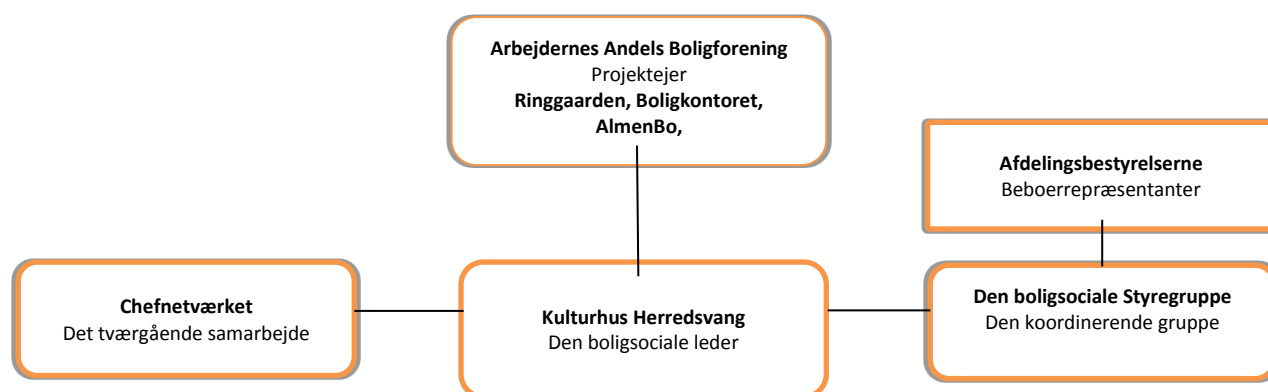
6. ORGANISERING OG EVALUERING

6.1. Organisation

6.1.1. Projektorganisering

Helhedsplanen er projektorganiseret som illustreret nedenfor med boligselskabet Arbejdernes Andels Boligforening som projektejer. I den boligsociale styregruppe sikres fremdrift og sparring af helhedsplanens beskrevne indsatser, mål og vision. Styregruppen består af ét medlem fra hver af de otte afdelingsbestyrelser suppleret med en beboer fra hver afdeling udpeget af egen afdeling. Desuden er helhedsplanens centrale kommunale aktører repræsenteret ved leder af fritids- og ungdomsklubben samt Familiecentrets afdelingsleder og Socialforvaltningens områdekoordinator. I Styregruppen drøftes generelle spørgsmål, problemstillinger og nye udfordringer i forhold til Helhedsplanens aktiviteter og indsatser med virkeligheden i de enkelte afdelinger som pejling. Møder i Styregruppen afholdes 10 gange pr. år. To gange om året afholdes møde med alle afdelingsbestyrelsesmedlemmer med henblik på orientering om Helhedsplanens fremdrift, resultater samt gensidig sparring.

Figur 13: Projektetorganiseringen

Tabel 1: Medlemmer i den boligsociale styregruppe

Stilling	Navn	Organisation
Afd.bestyrelsesmedlem + beboerrep.	Udpeget	AAB afd.35
Afd.bestyrelsesmedlem + beboerrep.	udpeget	AAB afd.37
Afd.bestyrelsesmedlem + beboerrep.	udpeget	AAB afd.38
Afd.bestyrelsesmedlem + beboerrep.	udpeget	AAB afd.39
Afd.bestyrelsesmedlem + beboerrep.	udpeget	AlmenBo afd.19
Afd.bestyrelsesmedlem + beboerrep.	udpeget	AlmenBo afd.22
Afd.bestyrelsesmedlem + beboerrep.	udpeget	Boligkontoret
Afd.bestyrelsesmedlem + beboerrep.	udpeget	Ringgaarden
Boligsocial leder	Susanne Bøgelund	Kulturhus Herredsvang
Boligsocial børne- og ungemedarb.	Miguel Mikkelsen	Kulturhus Herredsvang
Boligsocial kompetencemedarbejder	Anne Dalsgaard	Kulturhus Herredsvang
Klubleder	Finbarr Walsh	Klub2teket
Områdekoordinator	Alice Stensbo	Socialforvaltningen, Familiecentret

Afdelingsleder	Dorte Hannibal	Socialforvaltningen, Familiecentret
Projektleder	Helle Jensen	Sundhedscafeerne

Ledelsessamarbejdet i Herredsvang er repræsenteret ved Chefnetværket, som består af ledelsesrepræsentanter fra kommunale og boligsociale aktører samt politiet. I Chefnetværket pågår en orientering omkring den aktuelle situation i Herredsvang. Chefnetværket forholder sig ikke direkte til Helhedsplanen. Der udveksles ideer og erfaringer og fastlægges strategier i håndteringen af aktuelle og fremtidige udfordringer. Deltagerne i Chefnetværket har beslutningskompetence til at iværksætte de nødvendige tiltag, som findes nødvendig i løsning af opgaverne. Chefnetværket holder møde to gange om året. Derudover har deltagerne har forpligtet sig på, at træde sammen i tilfælde af akutte opståede situationer, hvor der kræves hurtig handling.

Tabel 2: Medlemmer i Chefnetværket i Herredsvang

Stilling	Navn	Organisation
Direktør	Anders Rønnebro	AAB
Boligsocial leder	Susanne Bøgelund	Kulturhus Herredsvang
Områdechef	Ole Ibsen	Aarhus kommune MBU
FU leder	Kristian Avnsbøl	Aarhus kommune MBU
Centerchef	Bent Nielsen	HotSpotcentret
Sektionsleder	Toke Agerschou	SSP
Chef	Britta Bitch	Alle Lokalbibliotekerne
Leder	Susanne Gilling	Lokalbiblioteker
Vicepolitikommisær	Morten Daugaard	Forebyggelsessektionen, Østjyllands politi
Faglig leder	Ida Gabrielsen	Forebyggelsessektionen, Østjyllands politi
Områdekoordinator	Alice Stensbo	Socialforvaltningen, Familiecentret
Afdelingsleder	Dorte Hannibal	Socialforvaltningen, Familiecentret

6.1.2. Organisering i Kulturhus Herredsvang

Kulturhus Herredsvang fungerer som projektkontor for alle medarbejdere i helhedsplanen.

Den boligsociale leder har det daglige ansvar for helhedsplanens gennemførelse og har en stab af medarbejdere, hvor ansvaret i forhold til helhedsplanens forskellige indsatser uddelegeres. Desuden stiller projektejeren AAB støttefunktioner til rådighed.

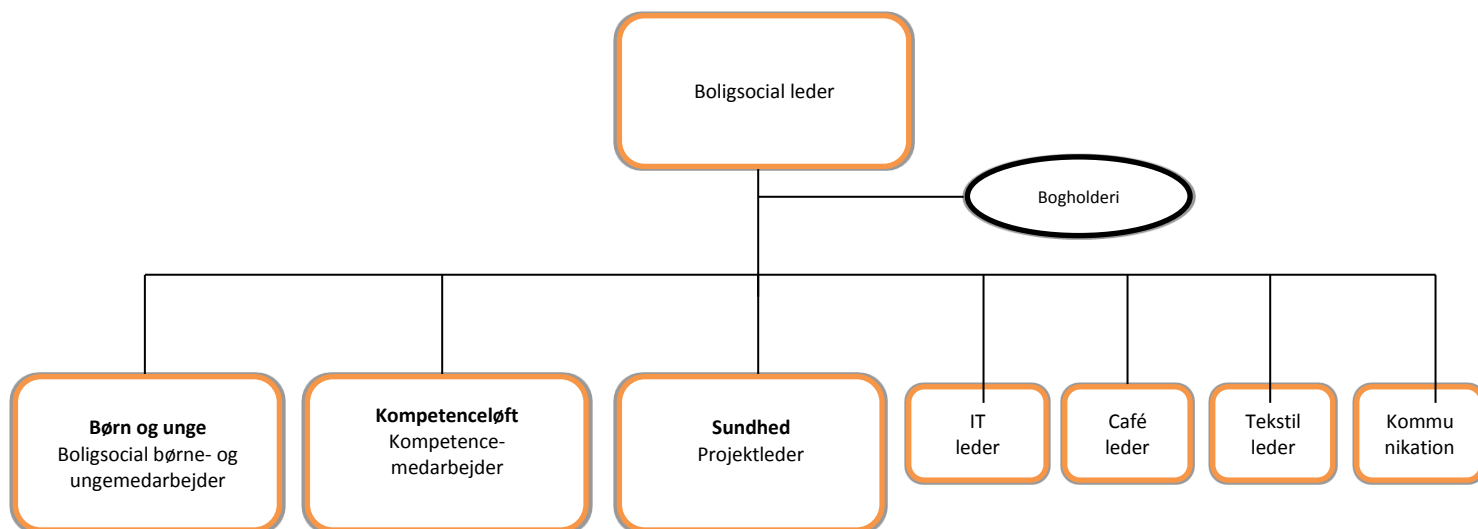
Medarbejderne har hver deres faglige ansvarsområde med direkte reference til den boligsociale leder.

Børn og ungemedarbejderens ansvarsområde er alle børn og unge indsatserne samt lektiehjælp og lommepengejobs. Kompetencemedarbejderens ansvarsområde er undervisning og kurser i forbindelse med Jobstedet og Kursusstedet samt indsatserne Områdeguiden og God Familiestart. Sundhedscafeens projektleder har ansvaret for sundhedstjek samt udvikling af sundhedsfremmende aktiviteter.

Medarbejdere i funktionerne IT, Café, Tekstil og kommunikation er daglig ansvarlige for driften i funktionerne samt udvikling af indsatser i overensstemmelse med helhedsplanens indsatser.

Hver aktivitet er bygget op omkring styregrupper, følgegrupper, samarbejdsudvalg eller partnerskaber, som følger aktiviteterne på forskellige niveauer.

Figur 14: Driftsorganiseringen

Under hver af disse funktioner og ansvarsområder findes en række øvrige medarbejdere med forskellige ansættelsesmæssige og faglige forhold. (virksomhedspraktikanter, samfundstjenere, skånejob, studerende, frivillige m.fl.)

Medarbejdere organiseret i helhedsplanen samt øvrige medarbejdere, rådgivere og undervisere i Kulturhuset deltager i husmøde hver anden uge. Husmøderne varetager formidling af praktiske informationer, vidensdeling, sparring, udvikling af nye aktiviteter og overordnet at sikre og udvikle sammenhængskraft i Kulturhuset.

Endelig er Kulturhuset organiseret ved en styregruppe for organisationen Kulturhus Herredsvang. Styregruppens sammensætning er repræsenteret ved ti deltagere, heraf seks beboerrepræsentanter. Desuden deltager FU leder, Leder af lokalbibliotekerne, Sognepræst samt den boligsociale leder. Styregruppen forholder sig ikke direkte til helhedsplanen, men fungerer som sparringspartner for den boligsociale leder og sikrer, at aktiviteterne i Kulturhus Herredsvang fortsat understøtter husets vision.

6.2. Evaluering

Hvert år i september måned foretages en status på den boligsociale helhedsplan. Der er tale om en evaluering i forhold til målopfyldelse, hvor der følges op på, hvorvidt indeværende års milepæle er nået, og næste års milepæle planlægges og justeres. Endvidere foretages ved samme lejlighed en procesevaluering, som skal bidrage til at medarbejderne i helhedsplanen bliver mere bevidste om hvad de gør, hvordan de gør, og hvad de kan gøre bedre, således det er medvirkende til at kvalificere såvel udførelse af arbejdet som samarbejdet yderligere. Det Boligsociale Fællessekretariat vil forestå gennemførelse og sammenskrivning af evalueringen.

Endelig foretages der en slutevaluering ved udgangen af helhedsplanens projektperiode. Slutevalueringen foretages ligeledes af Det Boligsociale Fællessekretariat i Aarhus og vil samle trådene fra de foregående

evalueringer. Der vil blive gennemført en effektmåling på baggrund af de udvalgte effektindikatorer jf. afsnit 4.1 fra Aarhus kommune og de almene boligforeningers fælles boligsociale monitoreringssystem (BoSocData). BoSocData er et monitoreringssystem, som rummer forskellige demografiske og socioøkonomiske data på emner som bl.a. beskæftigelse, kriminalitet samt børn og unge for alle almene boligafdelinger i Aarhus. Data foreligger, hvor det er muligt, på CPR niveau, men bliver aggregeret til boligområdeniveau. Det muliggør løbende monitorering og komparation med sammenlignelige boligområder. Indikatorerne er alle konstrueret som en "andel", hvor et fald som regel indikerer en positiv udvikling i boligområdet. Effektevalueringen af den boligsociale helhedsplan i Herredsvang 2014-2017 ser således på udviklingen på de udvalgte indikatorer fra før projektperioden og til projektperiodens udløb. Dette grundlag danner udgangspunkt for en vurdering af eventuelle fremtidige indsatser.

7. OVERORDNET TIDSPLAN/MILEPÆLSPLAN

År	Måned	Aktivitet
2014	Januar	
	Februar	
	Marts	
	April	
	Maj	
	Juni	
	Juli	
	August	
	September	
	Oktober	
	November	
	December	
År	Måned	Aktivitet
2015	Januar	
	Februar	
	Marts	
	April	
	Maj	
	Juni	
	Juli	
	August	
	September	
	Oktober	
	November	
	December	
År	Måned	Aktivitet
2016	Januar	
	Februar	
	Marts	
	April	
	Maj	
	Juni	
	Juli	
	August	
	September	
	Oktober	
	November	

	December	
År	Måned	Aktivitet
2017	Januar	
	Februar	
	Marts	
	April	
	Maj	
	Juni	
	Juli	
	August	
	September	
	Oktober	
	November	
	December	